

RAZPRAVE O SOCIALNIH PROBLEMIH V ZBORNICAH

STAROSTNA POKOJNINA IN ZAVAROVANJE PROTI BREZPOSELNIŠTVA NAJVAŽNEJŠA VPRAŠANJA

Ljudske predloge v wisconsinski in pennsylvanski legislaturi.—Socialisti v New Yorku izdelali konstruktivne načrte.—Soc. stranka v akciji

Strokovne unije in podporne organizacije se dolgo niso brigale za vprašanje starostne pokojnine in še manj za zavarovanje proti brezposelnosti. Danes so unije in podporne organizacije dale večinoma konservativne nazore, svoje nazore o socialnih problemih vendarle zelo spremenile, v kar so jih prisilile razmere. Nekateri veliki ameriški podporne organizacije npr. so aktivne v propagandi za sprejem postavbe, ki bi dala onemoglim in starim delavcem zasluženo pokojnino. Pred leti, ko cene življenjskih potrebščin še niso bile tako visoke, niso čutile tega problema. Vsako leto se je priselilo več sto tisoč mladih ljudi, ki so bili v stanju sami podpirati ostarele. To razmerje se je po vojni spremenilo, in na podporne ter dobrodelne ustanove prihajajo čedalje večje zahteve za pomoč, kar jim slabi blaginje, vrhutega pa podpora, ki jo morejo nuditi, več ne zadostuje. To je vzrok, čemu so se oprijele "socialistične zahteve", katere so pred desetimi leti še smesili, za starostno pokojnino. Isti vzrok k tej zahtevi vodi unije, posebno še kar se tiče podpiranja brezposelnih članov. Socialistična zahteva za zavarovanje nezaposlenih se jim je zdela "iz reda" in "smešna za to deželo". Danes se unije ukvarjajo, kje in kako dobiti denar, da oskrbe nekaj podpore članom, ki so že dolgo brez zaslužka, kajti zaposleni člani se pritožujejo, da so izredni asessenti, ki jih plačujejo za podpiranje brezposelnih, previsoki.

Kar se tiče pokojninske povprečne, je led prebit s tem, da so jo sprejele vsaj nekatere države, dasi v zelo nezadostni meri. Toda s časoma bodo nedvomno izboljšane. Za ameriško ljudstvo je velika škoda, ker ni lanskega novembra izvolilo v kongres vsaj par socialistov, kajti ti bi stopili v zbornici na čelo gibanja za ta dva zakonska načrta. Tako pa si je stranka pomagala z organiziranjem kampanje v prid obeh in pritiska na tekozovane progresivce ter druge, da naj tudi kaj koristnega sklenuje, ne samo govore. Poseben odbor, ki ga je imenovala socialna stranka v New Yorku, je imel nalogo, da predloži javnosti predlogo za zavarovanje brezposelnih in ostarelih delavcev. Odbor se je držal pri študiranju načrtov realnosti. Zahtevati more le toliko, kolikor je možno dobiti, in potem več.

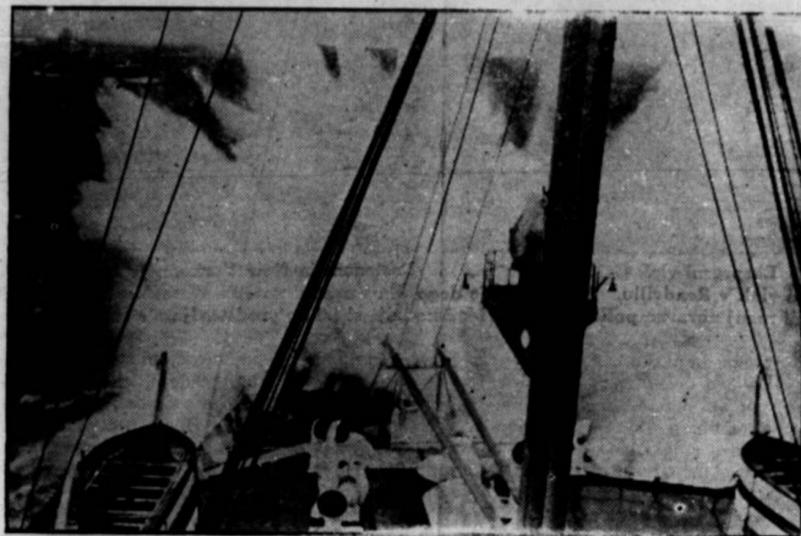
Socialistična zastopnika v pennsylvanski zakonodaji sta predlagala zavarovanje brezposelnih in v ta fond naj država takoj dovoli \$80,000,000. Kapitalisti bi na podlagi te predloge direktno prispevali polovico. Brezposelni delavec bi bil deležen podpore teden potem ko izgubi zaslužek. Podpora bi znašala od \$12 do \$25 na teden. Predloga je preudarno zasnovan dokument z vsemi potrebnimi določbami. V Wisconsinu so socialistični poslanci predložili celo vrsto predlogov v namenu, da koristijo ljudstvu, katero jih je izvolilo. Brezposelnim se lahko pomaga z izrednimi deli, s stanovanji itd. Socialistični senator Pokrowski je vložil predlogo, ki določa, da delavske matere, ki so zaposlene v industriji pod določbami delavske odškodninske postave, dobe 14 tednov počitnic deloma pred in po rojstvu otroka, in ob enem podporo, ki naj znaša do 30 odstotkov njihove regularne plače, ki so jo prejemale. Poslanec Ermenc je predlagal, da se poslopja v West Allisu na prostoru, kjer se vrše razstave in ga lastuje država, da na razpolago brezposelnim za stanovanja. Vsega skupaj so predložili dober ducat načrtov, ki bodo, ako jih večina sprejme, ljudstvu v Wisconsinu mnogo koristili.

V New Yorku vplivajo socialisti na zakonodajo s svojo močno organizacijo, kajti marsikak republikanski in demokratični poslanec je v strahu za mandat vsled naraščajočih socialističnih glasov, pa poskuša igrati vlogo "delavskega prijatelja". Vzlic temu, da je socialistična stranka v splošnem šibka kot političen faktor, je s pomočjo svojih listov, naklonjenih unij ter svojih sposobnih voditeljev pritirala v ospredje socialna vprašanja, o katerih zdaj morajo razpravljati tudi konservativci, hočejo ali nehoče. Uspehe v veliki meri pa dosežemo, ko se delavstvo naveliča hlapčevati kapitalističnim politikom.

Brezposelnost v Angliji

V Angliji je število brezposelnih meseca januarja znašalo 2,636,168. Industrija zelo trpi vsled indijskega bojkota in vsled nesigurnosti na evropskem kontinentu. Merodajni krogi upajo, da se situacija v obeh ozirih kmalu obrne na boljše.

NEPRIJETNE VOZNJE PO MORJU

Letoinja zima ima svoje muhe, ker jo januarja ni bilo celo tam, kjer je običajno mrzla klima. Na morju pa se dogajajo silni viharji, ki povzročajo parnikom po več ur, ali celo dan in več zamude. Slika prikazuje ameriški parnik Leviathan na njegovi vožnji proti New Yorku. Valovi so ga obmetavali toliko, da je bil včas skoraj čisto zakrit. Imel je veliko zamudo.

"KANON-FUDER" V ITALIJI SE NAGLO MNOŽI. DUCE VESE!

Prebivalstvo Italije se je lani pomnožilo za pol milijona duš, ali več kot v kateremkoli letu poprej. Imela je 1,085,000 rojstev ter 570,000 smrtnih slučajev. Umrljivost se je znižala s 16.1 na 13.7 na tisoč prebivalcev, v primeri s prejšnjim letom. Vlada pravi, da je ta narastek Mussolinijevih podanikov posledica propagande proti porodni kontroli, ki jo vodi država in cerkev. Kaj bo Italija s prebivalstvom, katerega ne bo mogla prehraniti, vladati ne pove. Bržkone računata na vojno, ko zahtevajo kanoni mnogo človeških življenj.

Iz Jugoslavije

— Sedanji režim sistematično trga niti, ki so vezale razredno delavsko gibanje v Jugoslaviji. V ta namen deluje največje cenzura ter razni dekreti diktature.

— V Beogradu je bil odprt trgovski muzej, v katerem so razstavljeni pridelki in izdelki, ki se jih producira v Jugoslaviji. Namen te ustanove je služiti trgovini in obrti doma ter pospeševati izvoz v inozemstvo.

— V Zagrebu grade kino gledališče, ki bo največje v Jugoslaviji. Imelo bo 1.500 sedežev in bo opremljeno z modernim odrom, kakršne imajo veliki ameriški kino-teatri.

— Tudi diktatura priznava, da analfabetstvo interesno države škoduje, zato odvarja osnovne šole v Dalmaciji, Bosni in drugih krajih, kjer je do polovica prebivalcev nepismenih.

— Ljubljana si prizadeva, da ji vlada zgradi moderen aerodrom za potniški promet. Ljubljanski župan je šel v ta namen s posebno deputacijo v Beograd, kjer so mu obljubili, da dobi tudi Ljubljana zrakoplovno letališče, ki bo postaja za redne zračne črte Berlin—Praga—Ljubljana—Sušak—Split—Dubrovnik, pozneje pa

Ameriška vlada uganja burke za Mussolinija

Afera, ki je povzročila svetovno pozornost in nove neprijetnosti Hooverjevi "zunanj" politiki

Ameriška vlada ima srečo v blamažah, ki si jih naprti ali sama, ali pa ji pripomore k njim poljedelski tajnik ali kak drug federalni uradnik. Nedavno je prosil v imenu ameriške vlade državni tajnik Stimson Mussolinija oproščanja, ker ga je žalil v svojem govoru maj. general Smedley D. Butler. Butler je dne 19. jan. debatiral z dvema pacifistoma v Philadelphiji o vprašanju pripravljeno na obrambo. Butler je militarist, pa je argumentiral, da mora ta dežela imeti močno vojno mornarico in tudi armada, dokler bodo na svetu med drugimi tudi take države, ki ne bi držale obljube, in ki tvorijo dnevno nevarnost miru. Dejal je, da se strinja s pacifiističnimi profesorjema, ki sta debatirala z njim, in bi bil za razorožitev, "toda dokler bodo na svetu države ki so kakor stekel pes, ki bi odklonile podpisati mirovno zavezo, in če bi jo podpisale, bi se ne ravnale po nji, moramo biti pripravljeni na obrambo z orožjem."

Nato je povedal, kakor so poročali listi, sledečo dogodbo, radi katere se je ameriška vlada po nepotrebnem ponižala in prišla v kašo: "Prijatelj mi je pravil, kakor se je vozil z Mussolinijem v njegovem novem avtomobilu po Italiji, z avtom, ki ima oklepno pročelje, s katerim lahko predero ograjo in pretrga mejne žice. Dejal mi je, da sta se vozila skozi mesta in vasi 70 milj na uro. Povožila sta otroka in moj prijatelj je kričnil. Mussolini mu je dejal, da ne bi smel zavpiti in se ustrašiti, kajti kaj je življenje enega otroka v primeri z važnostjo državnih poslov! Predstavite si zdaj, če je mogoče govoriti o razorožitvi s takim človekom?"

Maj. general Butler je popularna vojaška oseba. Ima mnogo vplivnih prijateljev. Za debato, ki jo je imel, se časopisje izvalo Philadelphije ne bi brigalo dosti, če ne bi za podlogo svojim argumentom povedal, kako je Mussolini vozil svoj oklepni avto 70 milj na uro po Italiji, kako je povozil otroka in drvel dalje, češ, kaj je eno življenje v primeri z interesi države, ki jo zastopam! Naravno, listi so o tem pisali, italijanski poslanik v Washingtonu je bil obveščen, ta je dogodek naravno sporočil v Rim, iz Rima so hitro brzojavili poslaniku v Washington, da Mussolini ni povozil nobenega otroka in da je dogodba, katero je povedal Butler, izmišljena. Mussolinijev poslanik je šel nato s to izjavo k državnemu tajniku Stimsonu, ta mu je obljubil stvar izravnati in ob enem je brez odlašanja prosil Mussolinija oproščanja, Butlerja pa bodo 16. feb., ako ne pride kaj vmes, sodili v Philadelphiji pred vojnim sodiščem.

Italijani se čudijo, ker niso pričakovali, da jih bo ponosna Amerika prosila odpuščanja. "Mislili smo, da bo vojni tajnik izrekel radi nepremišljenega govora Butlerju le grajo, in to je vse, kar smo pričakovali," je rekel neki italijanski diplomat.

V Italiji se boje, da je Stimson s svojo naglico Italiji več škodil kot koristil, ker so se ameriške simpatije obrnile zdaj k Butlerju in proti Italiji, katere v tej deželi ni bila še nikoli na dobrem glasu.

BOJ RADIO-POSTAJE WEVD V NEW YORKU PROTI F. R. KOMISIJI

Federalna radio-komisija je svoječasno sklenila vzeti licenco radio-postaji WEVD, katero so pred leti ustanovile v New Yorku razne napredne unije ter socialistična stranka. Razun radio-postaje delavske federacije v Chicagu je to edina postaja, ki je na razpolago delavstvu, ki brani njegove interese in iz katere lahko govore delavski voditelji brez da bi jih stalo tisočake, ali da bi morali svoje govore preje predložiti cenzuri, kakor zahtevajo radio-postaje kapitalističnih institucij.

Po dotičnem odloku radio komisije so poslali socialisti deputacijo v Washington, da pridobijo komisijo, da preklicajo svojo odredbo. In je res obljubila, da Debova radio-postaja lahko posluje dalje, ob enem pa je zahtevala gotove tehnične izboljšave, kar ji je bilo obljubljeno. Nato so privatni interesi pritisnili znova, in komisija je spet sporočila upravi WEVD, da ji je odvzeta licenca. Socialisti so naravno proti temu dvignili velik protest in izposlovali odločitev ukinjenja postaje do 30. aprila. Ob enem so podvzeli korake, da pritirajo zadevo, ako mogoče, na sodišče, ker smatrajo, da postopa komisija krivično proti tej delavski postaji vsled tega, ker hoče ustreči gotovim drugim postajam, in pa ker hoče zadušiti svoboden glas. — Uprava WEVD pa je ob enem organizirala kampanjo za zbiranje sredstev, kajti sedanji boj za ohranitev postaje jo stane visoke vsote, ob enem pa mora dobiti sredstva, ki ji bodo omogočila postajo tehnično izboljšati in ji tudi omogočiti predvajati boljše programe v konkurenci s kapitalističnimi radio-postajami.

Razporoke v Rusiji

Profesor Karl Borders je sestavil statistiko, s katero dokazuje, da je proporcija mera razporok v Rusiji 30 odstotkov manjša kakor v Zed. državah in 60 odstotkov manjša, kakor v Chicagu.

TRI NADLOGE, KI TEPEJO INDIJO

Gandhijeva vojna proti angleški nadvladi je ob enem vojna za zoper alkoholizem, solni monopol in v tujezemstvu narejene obleke.

Ko je bil voditelj indijskih nacionalistov izpuščen iz zapor, je znova naglašal svojo lokalnost ideji za osvoboditev Indije ter navedel, da jo tepejo tri glavne stvari: alkoholne pijače, davek na sol in pa v inozemstvu (v Angliji) narejene obleke. Zato Gandhi propagira odpravo pivnic ter prepoved uživanja alkoholnih pijač, odpravo solnega monopola, ki ga ima angleška-indijska vlada, ter rabo doma narejenih oblek. V marsičem je Gandhi propagator primitivnega načina življenja. On hoče, da si ljudje sami tko obleke. V dober vzgled ima svoj kolovrat vedno seboj in prede. Ljudstvo ga časti kakor svetnika. Misleči svet pa vidi v njemu človeka, ki vodi na svoj način eno največjih revolucij v moderni zgodovini. Njena posebnost je, da ne temelji na nasilnostih, nego na mirnem odporu, zapopaden v odklanjanju sodelovanja z angleškimi-indijskimi oblastmi, z bojkotiranjem angleških izdelkov in z demonstracijami, katere pa se mnogokrat razvijajo v izgrede, posebno kadar poseže vmes policija.

Gandhi ni sprejel odlokov indijske konference v Londonu in s svojim nacionalističnim odborom vred izjavlja, da se bo boj za osvoboditev nadaljeval v smislu sedanjih metod in taktik. Mnogi upajo, da končno ne pride do sporazuma tudi med nacionalisti in vlado na bazi dogovora, ki so ga druge struje Indijce sprejele na pogajanjih z angleško vlado v Londonu.

Potroše'k New Yorka v prošle' letu

Mesto New York je potrošilo za svojo upravo ter za javna dela v preteklem letu \$1,334,000,000.

SLIKA RAZMER IZ OKLAHOMI

Oljna polja v Oklahomi so napravila mnogo milijonarjev ter pomnožila milijonska premoženja drugim. Milijoni dolarjev z bogatih oljnih polj se še vedno stekajo skupaj, bogataši postajajo še bogatejši, ljudje pa, ki se preživljajo z delom, so vedno bolj revni. Na sliki so otroci brezposelnih delavcev v Oklahoma City, ki čakajo v vrsti, da dobe brezplačno jaho, ki naj jih varuje pred gladom.

Ako vam PROLETAREC UGAJA,
ali kaj sterite za njegovo razširjenje?

Glasovi iz Našega Gibanja

Iz Bridgeporta

Bridgeport, O.—Dne 18. jan. je imel tukajšnji klub JSZ. dve seji, obe uspešni. Seja zvečer je bila skupna s pevskim zborom. V odbor pevskega zbora so bili izvoljeni: Peter Kroflich, predsednik; Mary Kroflich, tajnica; Louis Gorenz, blagajnik; Margaret Snoy, organizatorka; Frank Matko, pevovodja; Jos. Snoy, tajnik med klubom in zborom. Diskuzija je bila zelo živahna. Sklenili smo, da bomo obdržali skupno sejo vsak drugi mesec, da tako privadimo mladino, ki je v zboru, idejam ter delu socialistične organizacije. Pristopili so ob tej priliki trije novi člani, med njimi dva pod 21. letom starosti.

Dne 24. jan. je ponovil dramski ousek našega kluba igrano "Matasti muzikant" za klub št. 222 v Girardu. Velik aplavz je bil, da smo bili občinstvo v Slovenskem domu in v Girardu občudovali. Deklamacija "Bread Line" (Margaret Snoy) je došla dober odmev, ravno tako točke na piano. Nastop v Girardu je bil navdušil in pravi, da se bo zdaj še bolj učila spoznavati delavsko gibanje.

Vsi posetniki iz Bridgeporta so zelo pohvalno izražali o Girardu. Naročni so mi, da naj v njihovem imenu izrečem vsem zahvalo za gostoljubnost in delo, ki so ga imeli z nami.

Udeležba je bila velika. Klub v West Pointu je bil tu zastopnik korporativno. Bregant, Tušek, Chuk in njihove soproge so bili navzoči. Videl sem F. Modica iz Warrena in več drugih znanih ljudi iz sosednjih naselbin. Začel, da ni bilo časa, da bi se kaj več pomenili. Časa mi je manjkalo največ zato, ker mi je Pirčeva godba dala toliko življenja v noge, da smo se vrtili kakor že dolgo ne. Kdo bi se ne med tako prijaznimi rojaki in rojakinjami, kot so v Girardu! Ta večer mi ne bo šel tako hitro iz spomina.

Čujemo, da bo šel naš dramski odsek zopet na posete, to pot na Sygan, Pa. Igral bi za ondotni klub JSZ. Če se to zgodi, bo udeležba nedvomno velika, kar je na Syganu in v drugih naselbinah tam okrog veliko naprednih rojakov, ki se zanimajo za take prireditve. Dramski odsek bi imel v sporedu dva prizora, enega v slovenskem ("Stražar in postopač") in enega v angleškem (No Sense No How). Slednji je zamorski. Bodo tudi deklamacije v angleškem in slovenskem jeziku. V slučaju, da se sklepa o tem kaj definitivnega, bo poročano.

Federacija društev SNPJ. v vzhodnem Ohio je sprejela resolucijo, s katero se je izrekla za reorganizirano U. M. W. of A. Razprave so bile o raznih predmetih in problemih, ki se tičejo članstva SNPJ. in delavstva v splošnem. Dne 14. feb. bo imela federacija priredbo izbranim sporedom v prid bednim članom. Vršila se bo v društveni dvorani v Bridgeportu. Pričakuje se obilnega poseta.

Članstvo kluba št. 11 in članstvo pevskega zbora opozarjam, da naj se redno udeležuje sej in pevskih vaj. Le s takim zanimanjem in sodelovanjem bomo imeli klub in zbor, ki bo nekaj štel. Pridobimo v klub in zbor mladino, da si vzgojimo novih moči, ki bodo pomagale v naših aktivnostih.

Joseph Snoy.

O koledarju, naših aktivnostih in obiskih

Latrobe, Pa. — Letošnji Ameriški družinski koledar je res dobro urejen. Je poln lepih in poučnih povesti, člankov, pesmi, črtic in opisov. Stako knjigo je dosti dela in je vredna, da je vsakdo čita. Če vzamete v poštev bogato vsebino, ilustracije in vezbo, ji je cena nizka.

Zanimiv v letošnjem koledarju je izpopolnjen seznam slovenskih domov. Kakor razvidno, uredništvu koledarja na pozive ni bilo sporočeno, da imamo tudi tukaj na Pipetownu slovenski dom, ki ga lastujeta društvo SNPJ. in klub JSZ. Zgrajen je bil leta 1918. Zgodovina v podrobnostih mi o tem domu ni znana, ker smo tista leta živeli v W. Middlesex, Pa., ki je precej daleč od tukaj.

Pred petimi leti (11. oktobra 1925) je bil v tem okrožju reorganiziran klub št. 178 JSZ. Svoje seje ima v Pipetownu v slovenski dvorani. Ustanovljen je bil z 11. člani in članicami, potem je narasel na 18 članov. Poskusili smo z dramatikom in prirejali tudi plesne zabave. Prve tri priredbe so bile uspešne, pri ostalih pa smo napravili izgubo, kar pomeni, da nam rojaki niso bili naklonjeni v zadostnem številu, četudi deluje klub edino za interese delavcev. Potem je število članov v klubu začelo padati. Dva sta se izselila, nekateri pa so enostavno odpadli. Zdaj ima klub devet članov in članic. Mašo sicer, toda vsaj ti se zavajajo, da nam je delavska organizacija potrebna. Kakih aktivnosti v smislu priredb nimamo. Članarino plačujemo redno, in to je vse.

Klub št. 11 v Bridgeportu je nedavno proslavil svojo petletnico z lepim sporedom. Med tem ko naš klub ob svoji 5-letnici radi razmer v tem kraju ne more pokazati napredka, je klub št. 11 po petih letih zelo povečal svoje delovanje ter ga zdaj širi še z ustanovitvijo dramskega in pevskega odseka.

Le tako naprej, sodrugi in sodružice v Bridgeportu! Vite v bodrilo drugim klubom. Naš klub se v danih okoliščinah ne more kosati z aktivnimi klubi JSZ., lahko pa bi včasih imeli kako domačo zabavo. S takimi družabnimi sestanki bi bržkone pridobili še toliko drugih rojakov v klub, da bi bil v stanju poseči že v večje aktivnosti.

Sedanjo depresijo in brezposelnost občutimo vsi. Obiskala je ene manj druge bolj, stotisoče pa je pahnila v bedo. Takega stanja republikanci in demokratje ne bodo odpravili, ne

80 POŠKODOVANIH V ŽELEZNIŠKI NESREČI

Ekspresni vlak Colonial, ki vozi med Bostonom in New Yorkom, je trčil v lokalni osebni vlak v Readvillu. Nesreča se je dogodila v snežni nevihti. Osemdeset ljudi je bilo več ali manj nevarno poškodovanih. Moč kolizije si lahko predstavljate s te slike.

go je to naloga delavske organizacije. Močne delavske organizacije pa ne bomo imeli drugače kakor da se ji delavci pridružijo. Torej rojaki, ne odlašajte s pristopom v naše klube!

Prošlo leto smo se udeleževali raznih prireditev tod okrog. Seznanili smo se osebno z različnimi sodrugi in sodružicami. Zadnje čase je klub št. 5 JSZ., ki deluje v Johnstownskem okrožju, zelo aktiven, posebno od kar ima mladinski odsek. Prirejajo skupno veselice, igre, lebate itd. V Johnstownu in okolici je mnogo Slovencev naprednega mišljenja. V njihovi družbi se počutite domačega. Izmed družin, ki so v celoti aktivne, naj omenim Langerholcovo, katera ima pet članov v klubu; potem Mrs. Zabric ter njeni hčerki. Lobeškova družina ima v klubu štiri članice. Znani so vam drugi sodrugi, ki so aktivni v klubu in društvenem življenju, kot Podboj, Vidrih, sodrug in sodružica Krasna, Bibalo, Vidmar itd.

Dober vtis na človeka napravi angleško poslušajoče društvo "Friendly City" SNPJ. vsled vpludnosti ter prijaznosti svojih članov in članic. O tem se uveri vsakdo, ki poseti kako njihovo prireditev. Na njihovi proslavi obletnice društva smo se počutili tako prijetno, da v taki družbi človek pozabi na vse težave.

Priznanje zasluži žensko druš. št. 600 SNPJ. V njemu delujejo članice, ki se ti na prvi hip prikupijo s svojim zdravim humorjem in vpludnostjo. Za slovo od l. 1930 smo se udeležili veselice druš. Flood City SNPJ. Prišli smo tja že precej pozno. Pri vratih nas pozdravi sodrug Kobač, ki nas je vedel v lepo okinčano plesno dvorano, polna mladih parov in drugih. Ta dva angleško poslušajoča društva sta zelo aktivna in se kosata v tekmi za pridobivanje novih članov.

Dne 18. jan. je soc. stranka v Westmoreland County imela redno mesečno sejo. Predsedoval je A. Zornik ml. Razpravljalo se je o socialnih vprašanjih in o agitaciji za pojačanje stranke. Domenili smo se, da dobimo ta mesec s. dr. Van

Essena iz Pittsburgha, ki bo predaval o delu socialistične administracije na Dunaju s pomočjo steoptičnih slik. Predavanje bo v Odd Fellows dvorani na Otterman St. v Greensburgu. Vstopnina 25c za osebo. Točen datum boste razvideli iz lokalnih naznanil.

Na omenjeni seji je bil seveda tudi Anton Zornik. Njemu gre res priznanje, da je lojalen strankinim aktivnostim, kajti malo jih je, ki bi tako redno sledili njenemu delu, se udeleževali njenih sej in pomagali pri izvrševanju sklepov, kakor ravno s. Anton Zornik. Sledi mu sin Anton, ki se tudi uveljavlja s svojimi aktivnostmi. Vsi Zornikovi, šest po številu, so člani soc. stranke.

Rojaka Vidmar in Medved v Chicagu ne bosta še deležna veselja, kajti socializem ne bo umrl, ker se šele razvija. Socialistična stranka v tej deželi se jača. V klubih JSZ. se ustanavljajo mladinski odseki, in večinoma vsi naraščajo v članstvu in večajo aktivnosti. Ta pride kak neprijatelj tega ali onega našega sodruga, oziroma delavskega gibanja v obče, in izkoristi Prosveto za trditve, da JSZ. ni, da socialističnega gibanja ni itd. Tudi to naj si izbija iz glave, da je soc. stranka "Zajčeva mašina". Socialistično gibanje med Jugoslavlani, Slovenci in v splošnem je obstajalo ko njega ni bilo, in bo pozneje. Njega pa so bili aktivni sodrugi napadali, in po tem pravilu jih napadala tudi omenjena dopisnica.

Ker že pišem o posetih, naj omenim naš obisk prošle poletje v Clevelandu. Bili smo na koncertu v SDD. na Waterloo Rd. Sodelovalo je več pevskih zborov, med njimi "Zarja". Ko je nastopila, ne bi vedela, ali je klubova ali razkolsniška, toda opazivši Pfluta in Beleja, mi je bilo jasno, da je to skupina, katera se je ločila od klubovega zbora. Peli so dobro, posebno mi ugaja petje tenorista Beleja.

Po mojem mišljenju so tisti pevci ter pevke, ki so odstopili, pokazali slabost v tem, da so se dali zavesti političarju, ki je napravil napad na klubovo Zarjo največ vsled svojih osebnih ambicij. Vsaj v Clevelandu so ljudje uverjeni, da je tako. Mrs. Mary Ivanuš je rekla, da so tudi oni za delavstvo in da podpirajo delavsko gibanje. Kakšno? Če napeljuje vodo na mlin republikanske stranke, tedaj temu vendar ne morejo reči "delavsko gibanje".

V nedeljo 22. februarja se vrši konferenca klubov in društev Prosvetne matice JSZ. v Pittsburghu, Pa. v Slovenskem domu. Sodrugi, udeležite se je

v čim večjem številu. Tudi tisti naj pridejo, ki tako radi kritizirajo socialistično gibanje, da bodo videli, o čem se razpravlja na naših zborovanjih.

Mary Fradel.

Clevelandske novosti

Cleveland, O. — V naši naselbini je bilo zadnje čase več sej, kar pač znači, da smo podjetni ljudje v metropoli. Imamo delnice, zahajamo na seje, ukrepamo o dividendah, debatiramo, stavimo predloge, podpiramo in končno: roke gor — proti — nič. Torej sprejeto. Pa volimo tudi. Na delniški seji SDD smo izvolili poleg petih starih direktorjev ki so ostali od prejšnjega leta, sledeče: Gorjanca, Coffa, Hrvata, Godino, Pirnata, Princa, Mandelja ml., Tolarja in Božiča. Tajnik Doma bo sedaj Vinko Coff. Joško Penko ni hotel več kandidirati v direktorij.

Slovenska delavska zadruga se je tudi imela delniško sejo v nedeljo dne 25. jan. v SD na Holmes ave. Predsedoval je Jos. Siskovich, ki je zastopal društvo Naprej št. 5 SNPJ, njemu pa je pomagal kot podpredsednik Martin Pogorelec. Zapisnik je vodil Jos. Skuk s St. Clairja. Slišali smo razne razprave. Zadruga je tudi darovala \$25 v sklad Clevelandske federacije SNPJ za plačevanje asesmenta brezposelnim članom SNPJ.

John Grošel, predsednik upravnega odbora, je poročal, da je zadruga izgubila v preteklem letu štiri članice, od katerih so bili trije nekaj aktivni tudi v JSZ in klubu št. 49., namreč Karl Kotnika, John Resinovič in Dominika Blumena. Poleg teh je preminula tudi mrs. Kastelic.

Zadruga ima tudi ženski odsek, ki je precej aktiven, posebno s prirejanjem veselice in zabavnih večerov. Delničar Sve je predložil resolucijo, da se voli sedem direktorjev za dobo dveh let in da zadruga dobi boljše stike s kooperativami drugih narodov. Ker je imeča zadruga pred leti podružnica tudi v Lorainu, so Lorainčanje prinesli na površje zadevo, da bi SDZZ pokupila delnice od tistih, ki jih žele prodati, kar se je prepuščilo direktoriju. Zatem se je pisec tega poročila moral odstraniti, vendar pa upa, da se je še mnogo koristnega ukrenilo.

Local Cleveland of the Socialist Party priredi 10. feb. banket v kafeteriji Y. M. C. A. v počast Norman Thomasu. Y. M. C. A. se nahaja na Prospect in 22 st. Pričetek banketa bo ob 8. zvečer. Serviralo se bo samo pol ure in kdor hoče biti navzoč, naj bo torej točen. To je namreč sklep z lastnikom kafeterije. Ako se boste ude-

ležili banketa, vrnite karte tajniku. Kdor pa neče biti navzoč pri banketu, pride vseeno lahko poslušat govornike, izmed katerih bo glavni Norman Thomas.

Klub št. 27 JSZ na St. Clairju ima zabavni večer dne 14. feb. v SND v naši dvorani. Everybody welcome! Ta večer imajo Valentinov ples, oziroma veselico, tudi "Strugglers" v SDD na Waterloo cesu.

V nedežo 8. feb. uprizoni dramsko društvo Anton Verovšek igrano "Kdo je mrtev?" Vršila se bo na Waterloo cesti v SDD. Igra je iz kmetskega življenja. Te vrste igre so pri nasin ljudih jako priljubljene in vedno dobro obiskane. V igri vidimo dva kmeta, ki se sovražita in gledata pri vsaki priliki, kako bi drug drugemu škodovala. Med njima je v teku tudi tožba radi ubite kokoši.

Kmet Luka Markač ima za sinarivana in drugi kmet Zajc hčerko Anko, ki se kljub sovražstvu starih rada imata. Neke večer pride potepuh, ukrade Markaču sukno in gre k Zajcu krasti kokoši. Ker je Zajcev hlapec Jernej zalotil tata, misleč da je Markač, in ga ubil, se tukaj razvije velika konfuzija, ker glas je šel, da je Zajc ubil Markača. Oba pa se skrivata drug pred drugim in oba sta gotova, da sta ubijalca; ljudje so namreč videli drugega napol ubitega človeka ležaj v Zajčevi sukni v grabnu, kategera je potolkel Markač, misleč, da je dobil v pest Zajca. Snov igre je torej zanimiva, ogledajte pa so to uprizonitev na lastne oči v nedeljo 8. feb. v SDD. Pričetek ob 7:30 zvečer.

Frank Barbič.

Delavske razmere in drugo

Milwaukee, Wis. — Takoj po Novem letu je kapitalistično časopisje pričelo naznanjati, da se delavske razmere izboljšujejo; navajali so razne družbe, katere so baje zaposlile toliko in toliko delavcev, da se zaupanje v boljše čase dviga itd. Komaj pa je minilo par tednov, smo spoznali, da so časopisi priobčevali običajne laži, da potolajijo obupano delavstvo.

Nekatere družbe so res zaposlile po par sto mož, toda baš to je znak, da se položaj slabša, namesto izboljšuje. Nash Co., Seaman Body, Harvester Co. obratujejo s par sto delavci; številne družbe pa so po praznikih zaposlile del starih delavcev, kateri so bili "pred prazniki" poslani domov "za Zaitz. Pristopilo je enajst novpar tednov". Vsako leto dosejda sta Nash in Seaman Body Co. zaposlile po božičnih počitnicah tisoče delavcev, to leto direktno v klub. Prva priprava komaj po par sto in tudi ti ditev, na kateri oskrbi program delajo samo po nekaj dni na mladinski odsek, se vrši v nedeljo 22. februarja. — P. O.

Koehring Machine Co. je naznanila svojemu tehničnemu osebju, da bo zaprla ta oddelek za nedoločen čas — s 1. februarjem so vsi odpušteni. V Burlingtonu, Wis., ki se nahaja nekaj milj od Milwaukee je železniška družba odslavila že po Novem letu vseh 300 delavcev, ki so bili zaposleni v tamošnjih delavnicah na velikih tovornih postajah. The Chicago Northwestern R. R. Co. je odslavila že pred Novim letom 14 skupin delavcev, ki so vzdrževali tovorno progo med Chicago in Milwaukee. Znjuje pa se število delavcev tudi v drugih panogah te proge, kakor tudi pri St. Paul železnici.

Brezposelnih šteje to mesto okrog, oziroma nad 30.000, da je položaj skrajno obupen. Ti soče delavcev pa dela samo po par dni na teden.

Dne 14. februarja se bo vršila v S. S. Turn dvorani maškarna veselica društva Sloša št. 16 SNPJ. V teku so velike pripravke kar pomeni, da bo ta zabava nudila mnogo razvedrila in veselja. Dvesto dolarjev v nagradah se bo razdelilo med najboljše skupine in posameznim maskam. Vse člane se poziva, da pridno pripravijo za udeležbo. Začetek zabave bo 8. zvečer. — F. N.

Iz Girarda o prireditvi

Girard, O. — Veselica in igra, katero je vprizonil pod avspicijem kluba št. 222 dramski odsek kluba št. 11 iz Bridgeporta, O., je dobro izpadla. Udeležba je bila obilna. Igralci so dobro izvršili svoje vloge in želi za svoj nastop priznanje občinstva. Navzočim se je igra dopadla in bilo je mnogo smeha. Jako je bil ljudem všeč nastop 11-letne Margaret Snoy, ki je deklamirala "Bread Line". Dobre so bile tudi njene točke na klavir. Joseph Snoy je imel govor o pomenu dramatike za delavski oder.

Naš klub se vsem prej navedenim za sodelovanje iskreno zahvali, ravno tako vsem udeležencem ter članom in članicam tukajšnjega kluba, ki so tako požrtvovalno delali, da je prireditev dobro izpadla.

J. Kosin.

Mladinski odsek kluba št. 1 ustanovljen

Klub št. 1 je eden poslednjih, ki je dobil mladinski odsek. Ustanovljen je bil na sestanku v sredo 21. sept. Nagovore so imeli John Rak, Chas. Pogorelec ter klubov organizator Fr. Zaitz. Pristopilo je enajst novpar mladina, ki je delala dosedaj direktno v klub. Prva priprava komaj po par sto in tudi ti ditev, na kateri oskrbi program delajo samo po nekaj dni na mladinski odsek, se vrši v nedeljo 22. februarja. — P. O.

Konferenca klubov in društev PROSVETNE MATICE J. S. Z. Za zapadno Pennsylvanijo

se bo vršila v nedeljo 22. feb. 1931 v Slovenskem domu na 57th in Butler St. PITTSBURGH, PA. Pričetek točno ob 10. dop.

Opozarja se vse klube in društva Prosvetne matice, da pošljejo zastopnike. Sodrugi in sodružice, razmere same nas slijo, da posvečamo naši propagandi med delavstvom kar največ pozornosti. Vsak klub in vsako društvo, spadajoče k "Prosvetni matici" naj skrbi, da pošlje zastopnike na to zborovanje v Pittsburgh. Navzoči bodo tudi zastopniki novega kluba JSZ. iz Imperiala, Pa., katerim kliče: Dobrodošli v vrstah zavednega delavstva!

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

"Stari grehi"

Chicago, Ill. — "Potrebno je, da igramo včasih tudi kaj smešnega," pravijo oni, ki dooločajo, kakšne igre nam dajo na oder. Za tako spremembo so nam v nedeljo 25. jan. vprizorili veseloigro "Stari grehi".

Jedro in centum igre so trije postarani samski gospodje, ki so v mladosti veliko živeli in se zdaj jih mika lepa mlada ženska. Eden gospodov, pri kateremu se vsa stvar godi, je častni konzul neke dežele, ker ima dovolj premoženja, da si lahko dovoli tako čast. Gospodinji mu Katra, ki pa vsled svojih poznih let po konzulovem mnenju ni več kos svojemu poslu. Naj torej še ostane pri njemu, toda gospodinji mu bo nova, mlada ženska. To svojo željo sporoči posredovalnici za službo, pa mu jih je začela pošiljati, da si eno izbere. Sitni gospod častni konzul je izprevidel, da so na svetu ženske, s katerimi bi bilo še veliko težje izhajati kakor z njegovo Katro. Pride ena, komaj se vse- de, pa že pokaže, da če dobi službo, bo gospodinji tako, da jo bo moral tudi gospodar ubogati. Nak, tega pa ne! Ženska odide, gospod Zapotokar, tako je ime temu častnemu konzulu, ne vem že katere dežele, pa telefonira posredovalnici, da takih žensk noče, da naj mu ne pošljejo nobene več, toda odgovore mu, da je še druga na potu. Tudi s to ni bilo nič. In nato pride tretja, mlada, prikupna, pametna — g. konzul se je ves ogrel zanj. Tako je prišla v hišo na Katrinino mesto mlada gospodinja. Konzul jo povpraša o tem in onem, in izve, da se njena mati piše Mrakova, in tedaj postane z njo še bolj ljubeznjiv, kajti njeni materi plačuje gotovo vsoto mesečno za vzdrževanje nezakonskega otroka. Bilo je sicer pred mnogimi leti, ko je ljubil njeno mater, toda plačujo se, dasi ni te skrivnosti nikomur izdal. Nova gospodinja je torej njegova hči. Skrivnost zaupa prijateljima, ta dva pa se čudita, kajti tudi ona dva sta imela rada mater nove gospodinje, seveda še takrat, ko je bila dekle, in tega je že prilično let. Tedaj si zapajo, da so ji skozi mnogo let plačevali vsi trije za vzdrževanje nezakonskega otroka. Malo jih je sram, ker so bili potegnjeni, toda tukaj je hčerka, ki je njihova. Oba prijatelja se preselita k Zapotokarju, da bodo vsi trije blizu svoje hčerke. Ali končno spoznanje, da njihova hčerka ni njihova, nego nekoga drugega, kajti njena starost se ne vjema s časom, ko so bili oni zaljubljeni v njeno mater. — Tedaj pa se vsi trije zaljubijo v dekleta in stvar se končno tako izteče, da dobi za ženina mladega fanta, katerega ima res rada. V tej igri pa se razen tega giblje vse-skozi še en par, namreč Katra, ki služi pri konzulu, in Koprive, ki služi pri Korenu. Ko se Koren priseli h Zapotokarju, da

bo bližje svoje hčerke, je vzel kajpada tudi slugo s seboj. Toda vražja neprilika je bila s sobami. Ni jih bilo zadosti za vse, pa pridejo na srečno misel, da slugo oženijo s Katro, kar se zgodi.

Zapotokarja je igral Olip izborni. Vlogi njegovih prijateljev Korena in Novaka sta imela Anton Garden in Frank Udovich, ki sta tvorila s častnim konzulom dobro kombinacijo. Služkinjo Katro je igrala Anna Hribar in slugo Korena John Hujan. Njena maska bi bila lahko bolj izrazita, to je, da bi bila bolj primernejša. Igrala pa je Anna dobro. John Hujan se razvija v poseben tip oderskega šalivca. To vlogo je izvršil kot se od igravca pričakuje, torej dobro. Mary Udovich in vlogi kandidatke za gospodinjsko službo pri Zapotokarju je bila zelo posrečen tip. Avdijenci je ugajala. Frances Vider v vlogi vdove Solarjeve je spretno predstavljala tip ženske, kakršnih se boje v službi celo stari častni konzuli. In končno, E. Mrakova, dekle, ki so si ga lastili trije za svojo hčer. To vlogo je imela Katherine Beuk. Igrala je simpatično; slovensčina ji ni delala težav, kar znači, da je vlogo dobro znala, potrebna pa ji je še vaja v izgovorjavi slovenskih besed. Dramski odsek ima v nji dobro moč. John Kochevar je imel kratko vlogo mladega inženirja, ki nastopi na koncu, toliko, da gospodom odzvamelo mlado gospodinjo za svojo.

Vsi trije upokojenci so bili dobro maskirani, istotako Mary Udovich, Frances Vider in Katherine Beuk. Režiser je bil L. Beniger.

Igra je avdijenci ugajala, pač ker je bila dobro vprizorjena. Med 1. in 2. dejanjem je zaigral nekaj komadov na gosli Walter Zlogar. Je še mlad, toda svoj instrument že dobro obvlada.

Med atrakcije te prireditve je spadal vsekakor nastop Svezotzarja Banovca. Ni dolgo tega, ko ga je v Clevelandu zalotila bolezen. Moral je v bolnišnico na operacijo, toda krevale je naglo in zdaj spet nastopa na koncertih. Ob tej priliki je zapel dve Zormanovi pesmi. Banovec v lirici tenor očara avdijenco. Vrhutega je Banovec seveda umetnik prvega reda. Na zahtevo je nekaj pesmi ponovil in par jih je dodal sporedu. Spremljala ga je na klavir Mary Oven.

Udeležba je bila dobro vzdrževana, ki so imela namen občinstvo odvrniti od pseta. Po sporedu se je razvila prosta zabava in ples. Igral je Kochevarjev orkester. — X.

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsak tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu. Sodrug, ihajajte redno na seje in pridobivajte mu novih članov, da bo mogel napraviti čim več n. polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

BONUS ZA VOJNE VETERANE

V kongresu se bavijo z vprašanji, kako zadovoljiti veterane, ki so dobro organizirani in zahtevajo bonuse, večjo penzijo in druge ugodnosti. Nekaj bonusa so že dobili. Država jim skuša ustreči zato, ker želi, da se ne bi obrnili proti militarizmu. Mnogi se navdušujejo za predlogo, ki določa, da se veteranom izplača federalni bonus na zavarovalne police takoj, ker so mnogi brez zaslužka in v potrebi. Na sliki so veterani, zbrani v New Yorku na shodu, ki se je vršil na prostem. Zahtevali so, da se jim bonus izplača čimprej.

"Gliha vkup štrih"

Johnstown, Pa. — Pravijo, da "gliha skup štrih". In res je po dolgem času A. Fortuna, bivši Johnstownčan, našel sebi primeren list — "Zelnik" v Chicagu — v katerem je izlil svoj žolč na njemu nepriljubljene osebe. Spis, pod naslovom "K obletnici iz Johnstowna", je zmazek, kakršnega je zmožen pisati le skrajno hudoben in škodoželjen človek. Vsebuje zavijanja in laži napram nekaterim članom tukajšnjega soc. kluba.

To, da je bil spisan v protisocialističnem tonu, je najbrž precej pripomoglo, da mu je urednik Zelnika dal prostor v listu, kajti znana stvar je, da A. Kopal nima rad socialistov, ker so mu menda v napatje pri njegovih osebnih ambicijah. Del dopisa se tiče, kolikor jaz razumem, nekoga bivšega Fortunovega pomočnika, čita se pa kot bi se tikalo mene (morda je bila pomota napravljena v uredništvu radi krojačeve kitajske pisave?).

Naj bo uredniku režimskega lističa pojasnjeno, kakor tudi vsem, ki so čitali dotični zmazek, da jaz nisem nikoli živel v West Virginiji in torej ni Fortuna mogel tolmачiti nemških pismov od "zapeljanega dekleta". Tisto o bolnišnici in dveh ženskah je meni popolnoma neznan stvar. A. Fortuna sem prvič videl l. 1928 ko sem prišel v Johnstown, a bolje bi bilo, da ga nisem nikoli, ker s podležki kot je on nimam rad opravljanja in se jih raje ognem. Živel pa sem 18 let v West Newtonu, Pa., in brez samohvale lahko rečem, da sem živel POŠTENO.

Upam, da bo urednik Kopal še enkrat prečital Fortunov "original" in ako bo iz njegove kitajščine mogel razbrati pomoto, da stvar tudi popravi. Ni lepo pisati v javnosti o rojaku, ki se ga tiče, take stvari še manj pa je lepo naprtiti take očitke drugi osebi, ki nima z njimi nobenega stika. Svoboda, oz. njen urednik naj se pa pazi, da ga ne bo njegovo ne-

Agitatorji na delu

- Polletnih naročnin na Proletarca so poslali v prošlih dveh tednih sledeči agitatorji: Anton Jankovich, Cleveland, O. 31; Joseph Snoy, Bridgeport, O. 30; Frank Martinjak, La Salle, Ill. 9; Jacob Rožič, Milwaukee, Wis. 7; John Zorjak, Detroit, Mich. 6 1/2; John Jereb, Rock Spring, Wyo. 5; Jos. A. Siskovich, Cleveland, O. 4; John Kriebel, Cleveland, O. 4; John Teran, Ely, Minn. 4; Frank Hirsch, Virden, Ill. 4; Chas. Pogorelec, Chicago, Ill. 4; Joseph Britz, Export, Pa. 4; Anton Zidansek, Pittsburgh, Pa. 4; Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill. 4; John Rak, Chicago, Ill. 3; Joško Oven, Chicago, Ill. 2; Frank Polanc, Pierce, W. Va. 2; Joseph Lever, Cleveland, O. 2; Anton Sular, Arma, Kans. 1; K. Erznosnik, Red Lodge, Mont. 1; John Jankovich, Barberton, O. 1; Skupaj v tem izkazu 132 1/2 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz 133.

strpno sovražstvo do socialistov

spravičo v kako neprijetno tožbo. Mislim, da bodo tudi drugi prizadeti sodrugi odgovorili na ta ali drugi način na nesramne laži v omenjenem spisu, zatorej naj jaz le v svojem imenu odgovorim: NI RES, da imam kako tožbo z rojaki; NI RESNICA, da sem polemiziral v časopisih z rojakom Matias Ključevškom, kar lahko potrдіta Glas Naroda in Proletarac; NI RESNICA, da psujem rojake z nazadnjaki radi tega, ker ne kupujejo pri meni. Vse to piše podel človek Fortuna z namenom, škodovati meni in obenem pravi, da mu jaz želim škodovati! To so zavijanja, grda in zlobna zavijanja, kakršnih je zmožen le najbolj podel človek. Dali kdo servira krojaču te laži ali si jih sam izmišljuje bo pokazala bodočnost.

Ko je Fortuna pisal zmazek "O obletnici...", je menda pozabil, da bo v krakem tudi obletnica ko so njemu radi njegovega dolgega jezika postala tla v Johnstownu prevročna in se je moral "po francosko" posloviti od tukaj. Sedaj, ko živi v družvi, se čuti varnega in zopet napada s pomočjo lista, katerega urednik bi rad učiti urednika Proletarca "dostojnega pisanja (!)". — Res lepa družba se zbira okrog Svobode, čije uredniku "čestitam" pri njegovem novem sodrugstvu.

Glede socializma naj rečem to, da ga Fortuna ni razumel, ko je bil v Lincu in Gradcu in ga ne razume sedaj dasi je prekoračil starost, v kateri tudi Tirolci pridejo k pameti. O teh sem nekaj čital (v smešnicah), da rabijo 2x24 let. Taki ljudje, ki najprej zidajo, potem pa tisto poderejo so organizaciji več v oviro kot v spseh. So cokolja vsakemu napredku, potem pa hinavsko zavijajo oči in vprašujejo, zakaj socializem ne uspeva. Odgovor imajo zgoraj.

John Langerholc.

Debata v Detroitu

Detroit, Mich. — Po seji mladinskega odseka kluba št. 114, ki se vrši v soboto 7. februarja ob 7:30 zvečer na 116 Six Mile Rd., se prične debata o kapitalizmu.

Klub smatra, da je potrebno vsakemu socialistu poznati argumente za in proti, ker le na ta način bo vedel kaj misli in hoče, in edino s tem znanjem bo sposoben odbijati sovražne argumente ter uspešno prepričevati delavce za socializem. Razliko med kapitalizmom in socializmom bo pokazala ta debata. V ta namen je moral nekaj članov prevzeti naloge zagovarjati kapitalistično stran s kapitalističnimi argumenti. V angleškem jeziku bo sta branila sedanji ekonomski sistem Mr. Menton ml. in Herman Rugel, prednosti socialistične uredbe pa bosta dokazo-

vala Andy Grum ml. in Sam Kavcich. V slovenskem jeziku bo za sedanji sistem L. Urbančič in za socializem Martin Menton.

Debate te vrste navidezno nimajo resnega značaja, toda so dobra šola, in to je, kar potrebujemo. Pridite na to sejo vsi in privedite zhance ter prijatelje. Staršem priporočam, da privedejo svoje odraščene otroke s seboj, da se bodo poučili o vzrokih brezposelnosti. Včasih so ljudje mislili, da je dovolj, ako dajo otroke izštudirati, potem ne bodo v zadregi za delo in kruh. Pa ga vseeno ni — ne dela, in v mnogih slučajih tudi kruha ne.

Peter Benedikt.

Seja mladinskega odseka št. 1 bo dne 12. feb.

Chicago, Ill. — Mladinski odsek kluba št. 1, ki je bil ustanovljen prošli mesec, bo imel svoj prvo redno sejo v četrtek 12. feb. ob 8. zvečer v mali spodnji dvorani SNPJ. Vhod skozi vzhodna vrata s 27. ceste. Na to sejo so vabljeni tudi starejši člani kluba št. 1.

Mladinski odsek, ki ima že okrog dvajset članov, je del kluba št. 1. Njegova naloga je, da sodeluje s klubom in obenem da vrši agitacijo za naše gibanje med mladino. Od klubovega članstva v splošnem pa pričakujemo moralne opore.

V nedeljo 22. februarja se vrši prva klubova priredba pod avspiciji tega odseka. Program je sestavljen tako, da bo vsak mladini in starejšim rojakom. Čitali ste, da se je sliče ne prireditve v Detroitu, katero sta priredila oba kluba JSZ skupno za svoj mladinski odsek, udeležilo nad tri stot ljudi, ki so plačali vstopnino. Sodrugji in sodružice, storite isto na prireditvi v nedeljo 22. februarja. Ako pomagate napolniti dvorano, bo to mladini v vzpodbudo, ker bo videla, da ste z njo in da jo hočete v delavskem gibanju, katero je nji prav tako v prid kakor vam.

John Rak, tajnik klubovega mladinskega odseka.

Domača zabava druš. št. 7 JPZ Sloga

Milwaukee, Wis. — Društvo "Bratje Svobode" št. 7 JPZS priredi v soboto 14. feb. pri br. Fr. Sushniku na 30th St. in North Ave. domačo zabavo, na katero so vabljeni milwaška ter okoliška društva ter naše občinstvo v splošnem. Zabava se prične ob 7. zvečer. Vstopnina za moške je \$1 in za ženske 50c. Postrežba bo vsem brez sebičnosti.

prvovrstna in ravno tako zabava, kakor nam zagotavlja pripravljajni odbor.

Vabimo še posebej članstvo društev JPZ Sloga, kajti to bo priredba prijateljstva. Društvo "Bratje svobode" je vedno za bratsko in sestrsko reševanje zadev naše organizacije, in v istem duhu se bo vršila ta prireditev. Naj bo to društvo še v nadalje orgnizacija bratstva in sloge.

Joe Vidmar, predsednik.

Pustna veselica "Bleda"

O ta presneti pust! (Narodna:) Park Hill, Pa. — Vsi mi, ki smo vzklikli iz stare korenine "paganov" se radi ob pustnih dneih spominjamo na veliki praznik, "starih Slovanov". Lepo je moralo biti takrat; zbrali so se naši pradedje v selu, napravili velike gostije in si napivali zdravice.

Povabili so čudodelnika na gosli, "Kurenta", da jim je goslaril in jih zabaval vsevprek. Ubral je struno za stare čemerneže, pa jim je tako omehal trda srca, da so postala mehka in topla, kot jagnjetina na ražnju. Pa je zaigral okroglo fantom in dekletom, da so takoj postali ljubeznjivi in razposajeni. "Kurent" se je pa smejal, kot gorski škrtar ter ubiral strune in dražil dekleta.

Celo za mladino je znal čudovito ubirati strune. Njegove melodije so bile kot pravljice iz bajnih dežel.

In tako je igral "Kurent", da doseže tisto, za kar je bil poklican — odprl je srca starim in mladim.

Pa so šli dedje in pobrali iz src vsjo žalost, čemernost in skrb, iz tega so napravili moža, ga oblekli v zimsko obleko in ga krstili za "Pusta".

Potem so ga zagrebli. Bil je to veličasten pokop in na grobu skrbi in čemernosti so plesali kolo stari in mladi. A "Kurent" je sedel na hrastovem "parobku", se smejal kot gozdni škrtar, vesel je bil in veselo je igral, ko je dosegel, za kar je bil poklican. Pa naj kdo reče, da ni bilo lepo takrat.

Tudi pri "Bledu" smo se spomnili, da prihaja čas za praznovanje pusta. Zima je, mizerija, žalost in skrb, kar nas dela čez mero čemerne. No, benemu ne bo škodovalo, ako bo znami praznoval pustno gostijo.

Povabili smo "Kurenta". Zagotovil nas je, da pride v družbi "Valentina". Ker je "Valentin" dobra duša z velikim odprtim srcem, bo delil dobroto za ženske 50c. Postrežba bo vsem brez sebičnosti.

"Kurent" bo igral prav tako lepo, kot v tistih davnih časih njegov prijatelj.

Ako vas čez mero tare skrbi, ako ste žalostni ter čemerni ter bi se radi otresli saj za kraček hip vsega tega, ne pozabte pustne veselice "Bleda", ki se bo vršila v soboto 14. februarja v prostorih Slov. izob. doma na Franklinu. Vse bo preskrbljeno, kot v dobrih starih časih. Zavrteli se bomo in napili zdravice!

Prijatelj "Kurenta".

Popravek k dopisu "Kako je pri nas"

V prošli številki z dne 29. januarja na 6. strani v dopisu pod naslovom "Kako je pri nas" (Milwaukee, Wis.), je med drugim sledeči stavek: "Za uro dela na dan \$35 na mesec."

Pravilno bi se moralo glasiti: "Za uro dela na dan \$35 na teden."

Obrambni sklad klubove "Zarje"

VI. izkaz. Cleveland, O. Dr. "Slovenec" št. 1 SDZ. \$25; Mary Slibar, \$5; Ženski odsek kluba št. 27 JSZ. \$4; Jos. Batic, \$1, skupaj \$35.00.

Girard, O. Po \$1: Andrew Krvin, Mike Staudohar, John Hočvar, John Tancek, Anton Selak, Joseph Sikyta, John Rovani, John Kosin, Anton Dobrovolic in Frances Dobrovolic; po 50c: Joseph Pajnič, John Kravec, Louis Blažič, Val. Kosmač, John Yokel, John Videgar, Joseph Cekuata, Mike Platnar, Mary Selak, Frank Lozar, Marko Matekovich; neimenovan, 35c; po 25c: Matt Leskovec, Mike Archon, Fr. Oblak, Fr. Verbič, Anton Rostan, John Jesenko, Peter Jaklevich, John Gallite, Anton Dežman; nabrano na seji dr. 49 SNPJ. \$4.50, skupaj \$22.60.

Chicago, Ill. Klub št. 224 JSZ. \$5; dr. št. 1 SNPJ. \$2; po 50c: John Jurčič, Justin Šalič in Rok Božičnik, skupaj \$8.50.

Waukegan, Ill. Klub št. 45 JSZ. \$5; J. A. Mahnich, \$1, skupaj \$6.00. Forest City, Pa. Nabrano na veselici kluba št. 10 JSZ. \$2.36.

Barberton, O. Nabrano na seji dr. št. 61 SSPZ. \$2.25.

Mulberry, Kans. Dr. št. 65 SNPJ. \$2.00.

Tire Hill, Pa. Dr. št. 200 SSPZ. \$2; po \$1: Fred Intihar, Joseph Turbič; Louis Zakrajšek, 30c; Martin Krašovets, 25c; neimenovan, 5c, skupaj \$4.60.

West Allis, Wis. Klub št. 189 JSZ. \$2.00.

Muse, Pa. Dr. št. 517 SNPJ. \$1.00. Scranton, Pa. Dr. št. 513 SNPJ. \$3.00.

Lloydell, Pa. Dr. št. 60 SNPJ, \$2. Burgettstown, Pa. Dr. št. 287 S. N. P. J. \$2.00.

Strabane, Pa. John Chesnik \$1.00. Indianapolis, Ind. Dr. št. 34 SNPJ, \$2; Louis Sesk, \$1; Louis Valant, 50c, skupaj \$3.50.

Skupaj v tem izkazu \$97.81, prejšnji izkaz \$740.36, skupaj \$838.17.

KNJIGE

CANKARJEVE DRUŽBE za leto 1931

štiri knjige \$1 10

Naročila sprejema knjigarna "Proletarca".

Koledar Cankarjeve družbe. Vsebuje mnogo črtic, ilustracij in člankov.

Komur ni dana izbira... Povest. Spisal F. C. Weiskopf. Prevedel Pavel Zorec.

Ljudje s ceste. Povest. Spisal Jože Kranjc.

Poslednji dnevi življenja. Po drugem delu Flammarionove povesti "Konec sveta", napisal Angelo Cerkvenc. Ilustriral France Uršič.

KOMUR JE ZA DOBRO ČTIVO, bo naročil knjige Cankarjeve družbe. So poceni in ob enem so to knjige, iz kakršnih se delavec uče sebi v korist. Pišite ponje čimprej, predno zaloga poide. Imamo jih le še dve sto skupin po štiri knjige.

UDELEŽITE "KARNIVALA" ženskega društva "NADA" šte. 102 S. N. P. J. v soboto 7. februarja zvečer v dvorani S. N. P. J. 2657 So. Lawdandale Ave.: Vstopnice v predprodaji 50c, pri blagajni 75c. ORKESTER JOHN KOČHEVAR'S MERRY MAKERS Vsega v izobilju. — Krasna darila za maske.

PROLETAREC

časnik za interese delavskega ljudstva.

Izraja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zajta
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

RAZKOSANE OBLASTI

Skupina aldermanov v Chicagu, ki je preiskovala poslovanje raznih municipalnih in okrajnih oblasti v tem mestu, pravi, da so mnoge nepotrebne, da druga drugo ovirajo v delu in ga duplicirajo. Če se bi sistem municipalne uprave sistematiziralo, pravijo, da bi bilo ljudstvu v Chicagu prihranjenih petdeset milijonov dolarjev na leto. To ni majhna vsota!

Razkosanost so povzročili političarji obeh strank, ker so hoteli več in več "političnih" služb za svoje ljudi. Pa imamo različne davčne odbore, posebne komisije za upravo parkov, za pripravljavanje tega ali onega, in vse te administrativne enote so več ali manj duplicirane s podobnimi okrajnimi ter državnimi odbori. Člani vseh vlezajo plače, na stroške davkoplačevalcev imajo drage avtomobile, plačani so jim izdatki, mnogi dobivajo tudi plačo za svojega šoferja, za svoje tajnike itd. Ta potrata stane Čikažane \$50,000,000 na leto. Podoben zapravljivski sistem imajo tudi druga mesta.

Leta 1913 je prišlo na vsakega prebivalca Zed. držav \$10.10 municipalnih stroškov, leta 1926 pa je ta davek narastel že \$52.43 povprečno na osebo. Družina, ki šteje npr. pet oseb, plača (na podlagi povprečnosti) nad \$260 letnega davka za vzdrževanje municipalne uprave.

PRIDNOST IN PAMET

Kapitalistični "filozofi" pridigajo v svojih člankih, katere jim plačujejo dnevniki in magazini, da brez pridnosti ni nič, ničesar ne dosežeš, se nikoli ne priklopiš do dobre pozicije, do vplivne službe, in če nisi priden in varčen, nikoli ne postaneš bogat.

Stanley H. McCormick je multimilionar. Njegovi dohodki v enajstih mesecih do prošlega meseca decembra so znašali blizu tri milijone, ali točno, \$2,802,214. Stanley je slaboumen že mnogo let. Njegove milijone upravlja poseben odbor velike ter bogate rodine McCormick, katera kontrolira dnevnik "Tribune", magazin "Liberty", tabloid-dnevnik "Daily News" v New Yorku, trust poljedeljskih strojev ter razna druga podjetja. Slaboumeni Stanley torej ni mogel zaslužiti blizu tri milijone v 11 mesecih, niti ne v vsem svojem življenju, ker nikoli ni bil priden. Denar so spravili skupaj tisti, ki delajo — delavci v obratih imenovane familije. In med tem, ko zdaj mnogi izmed onih, ki so spravili skupaj McCormickove milijone, stoje v krušnih vrstah in čakajo na sandvič ter kavo, se slaboumeni Stanley koplje v luksusu in izobilju. Oblasti, katera ima tudi odločati pri upravi premoženj mladoletnih ali slaboumnih, je bilo v začetku januarja sporočeno, da ima Stanley trinajstdeset služabnikov na svojem posestvu v Santa Barbara v Californiji, med njimi osebnega zdravnika ter osem bolniških strežnic. Kajne, kaj vse si človek lahko privošč, ako je "razumen, energičen in priden"! Ima stalno tri muzikante, ki mu godejo pri obedu ali kadar se mu poljubi, razne strežarje in drugo služinčad. Njegovo premoženje je cenjeno od oblasti na petdeset milijonov dolarjev. Njegovi izdatki znašajo vsako leto približno dva milijona. Imovina se mu letno poveča za dober milijon, ker je "priden in energičen". Omenjenim trem muzikantom plača \$510 mesečno. Privatno kino-gledišče in dodatni godci, ki igrajo v njemu, ga stanejo tudi precej tisočakov. Na Zahvalni dan si je najel poseben orkester za vsoto \$537, da mu je igral p. i. kosila. Naročil si je tudi avtomobil po svojem okusu ter plačal samo za vrhni del \$6,392. Za svoje personalne zadeve, to je, za služinčad, postrežbo in osebnih luksus je potrošil v 11 mesecih, kakor je bilo uradno sporočeno sodišču, \$170,792.98. Priden je bil, energičen in varčen, pa se mu dobro godi...

UGANKA

Kakšni bi socialisti morali biti, da bi bili po mnenju nasprotnikov "dobri socialisti"?

STENA NIAGARSKIH SLAPOV SE POMIKA NAZAJ

Slapovi reke Niagare niso od nekdaj n. kraju kakor sedaj. Silna moč padajoče vode gloda steno največ polagoma, toda na k. nadski strani veliko hitreje kakor na ameriški. Včasih se dogodi, da se odtrga večja plast stene. Na sliki na vrhu, kjer je zaznamovano s črto in sulico, se je utrgal to zimo del stene tako na široko in globoko, kakor še nobenkrat, kar pomni stari ljudje, ki žive tam okrog. Na pomanjšani sliki spodaj, na kateri je viden ves vodopad na kanadski in ameriški strani, je na levi zaznamovano, kje se je utrgala stena, ki je napravila, kakor vidite z gornje slike, globoko zarezo. V ostalem se stena vodopada pomakne nazaj povprečno blizu dva palca vsako leto.

Namesto kruha-cerkve in verski fanatizem

Pismo iz Trbovelj.

Sredi januarja 1931.

Kako je pri nas, menda dokaj dobro veste. Večletna kriza pri nas je menda tik pred svojim viškom. Že od lani praznujemo po dvakrat na teden in še nedeljo. Čeprav je med tem prišla zimska sezona, ko bi bilo pričakovati, da bo povpraševanje po premožu narastlo in bomo delali brez praznovanj — vendar se ni izpremenilo nič. Praznujemo, prejemamo pišle plače, ki ostanejo zelo pogosto kar neizplačane, ker jih rudnik prepíše rudniškemu konzumu, kjer nakupujemo svoje potrebščine in živila. V takem primeru prejmemo plačilni list, ki pove: toliko si zaslužil in ves znesek smo prepisali rudniškemu konzumu, ostane za zplačilo v gotovini 00.00.

Kakšno je potem takem življenju rudarjev? Zanič. Kakšno je življenje obrtnikov v rudarskih krajih? Ne mnogo boljše. Upniki trgovcev so rudarji, in ti upniki so kaj nezanesljivi. Zakaj denarja ni. V naši trboveljski dolini sami imajo rudarji za več milijonov dolga pri trgovcih in obrtnikih.

In sredi tega hudega življenja, se je vrgla katoliška cerkev z vso verno na rudarske kraje, da bi jih pridobila zase in izpreobrnila. Začeli so z veliko akcijo med rudarji. Ali bodo imeli kaj uspeha, je zelo dvomljivo.

Hrastniška dolina, kjer je mnogo rudarjev, nima svoje farne cerkve. Pa je tudi menda ne potrebujejo. Saj jo v Trbovljah imamo; toda rudarjev je sila malo, ki hodijo v njo. Bolj prazna je vedno. Pa kljub mnogim praznim cerkvam, so prišli cerkveni krogi do načrta, da je treba poslati v Hrastnik duhovnika in kesneje zgraditi še cerkev. Poslali so v Hrastnik nekega kaplana, ki je najel bivšo kino-dvorano, postavili so vanjo provizoričen oltar in — kaplan zdaj mašuje v tisti dvorani. Koliko ljudi hodi tja in koliko od teh obiskovalcev je rudarjev, pa res ne vem. Knapje smo cerkve že davno pozabili.

Toda zdaj bi hoteli kar cerkev postaviti v Hrastniku. In to

z geslom: "Rudarji naj postavimo cerkev Kristusu Kralju, darujmo jo papežu za jubilej itd." Rudarji naj postavijo cerkev? — to je samo vabljava parola za nabiranje prispevkov. Zakaj rudarjem je treba najprej kruha, ki nimajo zanj denarja, kaj šele da bi ga imeli za cerkev, za kamen.

In so poslali celo nekaj moških z aktovkami pod pazduho in oblečene v rudarske uniforme v Ljubljano nabirat darove za cerkev v Hrastniku. Koliko je bilo pod temi uniformami res knapovskega, kdo bi vedel? Uniforma je vsekakor služila le za večjo reklamo, uniformirancem ljudje prej kaj dajo. In še knapovska uniforma. Saj gre baje za "rudarsko cerkev".

Toda kakšna bo ta knapovska cerkev, priča dovolj jasno to, da so ti nabiralci šli najprej k škofu in k ravnateljstvu — Trboveljske premogokopne družbe. In kakšen značaj nosijo cerkve, kaže tudi to, da je Trboveljska družba prispevala velik znesek za cerkev ter se zaobljubila, da bo vsako leto prispevala večjo vsoto za njeno vzdrževanje!

Torej ta Trboveljska premogokopna družba, ki je največje in najbolj izkoriščevalsko podjetje v državi, družba, ki se je drži znoj in kri tisočih zgaranih rudarjev in ki priganja rudarje v nezasišan akord in znižuje plače — ta družba bo največ pomagala, da se postavi cerkev v Hrastniku. Zakaj? Kapitalisti ne nalagajo nikamor denarja, kjer ni obresti in profita. In od cerkve bo imela Družba ta profit, da ji bo "proizvajala" — kolikor ji bo uspelo — ponižne sužnje, ki se bodo v vsaki krizi zatekale v pridigarke besede: da je od Boga tako odločeno, da je trpljenje na zemlji najbolj sigurna vstopnica za nebesa, kjer bodo uživali zemeljski trpini posebno protekcijo, itd. Vzgojiti tako pasivno ljudstvo, je cilj vseh ver in cerkva. Verovati v Boga in se ne brigati za človeka — in vse drugo nam bo dodeljeno.

Te svoje zveste pomočnice cerkve se kapitalizem zelo dobro zaveda. Kapital, cerkev in militarizem — to so sile, ki jašejo složno zemljo in ljudi.

Trboveljska družba je eno,

rudarji so drugo. In če podpiramo Družba graditev cerkve v Hrastniku, potem ta cerkev ne more biti nikaka "rudarska" cerkev. In kakor so prazne druge cerkve v delavskih revirjih, tako bo prazna tudi ta. Rudarjev v njej našli ne boste.

Toda nikar misliti, da je ta pojav osamljen. Docela trdno lahko govorimo, da je cerkev sistematično začela akcijo v vseh rudarskih krajih.

Dejstvo je, da podpira Trboveljska družba mnogo verskih organizacij, ki imajo za smoter "delovati med delavstvom". Da so te organizacije, plačane od podjetnika, nedelavske, je razumljivo in jasno kot na dlani.

Tudi v Zagorju skušajo duhovniki "delovati" med rudarji. Poleg Zagorja, ki ima svojo farno cerkev, je vas Loke, krog katere je nastanjenih mnogo rudarjev, zaposlenih v kirovskem rovu. Tu stoji že dolgo let podružniška cerkev. Te cerkvi so zdaj dodali duhovnika, ki je prav posebno vnet za "delo med rudarji". In on tudi — "dehuje". In kako? S tem, da hoče vzgojiti v ljudeh verski fanatizem, ki meji na nesmiselno malikovalstvo podob. Devet dni pred božičem je dal prenesti sliko matere božje v neko hišo ter jo tam kaj pustil čez noč, da so se "verni rudarji zbirali pred sliko in molili vso noč." Toda ti rudarji so bili menda bolj okoliški kmetje ali pa ostareli ljudje, ki jim je navsezadnje vseeno, kaj počenjajo z njimi. Drugega dne so sliko ob svečah in bakljah prenesli v procesiji v drugo hišo, tretji dan v tretjo, na sveti večer pa so jo prenesli v cerkev. Bum.

Tako hočejo vzgajati med rudarji verski fanatizem, in to v času, ko si mislijo celo verni in ostareli knapje "Če je kje bog, zdaj bi nam moral pomagati, pa nam ne pomaga," in ko tarnajo celo kmetje: "Če bi bil bog, bi ne dopustil, da nas tako tarejo z davki." In se najdejo ljudje, ki mislijo, da bodo zadovoljili lačne ljudi s podobnimi in procesijami, in da bo cerkveni kamen udušil krike po kruhu. Sveta neumnost... Cerkev je organizirala pohod na sestradane delavske ma-

se, vedoč, da so sestradani in obupani ljudje manj odporni. Ona izkorišča njihov težki položaj, da se podpirati od podjetnikov ter mu za plačilo — pomaga pri krotitvi lačnih želodcev. Prav tako izkorišča cerkev sedanji položaj, ko je vsako delavsko gibanje prepovedano, ter skuša to izkoristiti zase.

Toda ves napor cerkve bo ostal brezploden. Krik po kruhu preglasuje dandanašnji vse nosiljave molitve po cerkvah!
J. M., Trbovlje.

Skupna prireditev klubov JSZ v Detroitu sijajno uspela

Detroit, Mich. — Kluba št. 114 in 115 JSZ. sta s sodelovanjem mladine imela v nedeljo 9. jan. veliko prireditev z mešanim sporedom in prid mladinskemu odseku JSZ., ki je ne pričakovano dobro uspela. Vzlic depresiji je občinstvo prišlo ter napolnilo dvorano Slov. del. doma do zadnjega kotička.

Po kratkem nagovoru s. M. Mentona so nam starejši sodrugi podali šaloigro "Zdravnikov eznik", ki je izpadla kljub nekaterim novim igralskim močem povoljno. Občinstvo se je od srca smejalo na račun profesorjeve smole in nepoboljšilnega strežnika.

Izborbo je bila predvajana tudi naslednja točka "Trije žejni godci", v kateri so peli Rant, Kuhovski in Nograšek. Ta lepa stvar, podana od sposobnih pevcev-igralcev, mora napraviti na gledalce dober vtis. Višek priznanja je dosegel F. Nograšek s svojim najnovejšim kupletom "Takega osla pa še ne". Nastopiti je moral na zahtevo ponovno.

Dramo "Black Hell" so vpriporili mladi sodrugi v angleškem jeziku. To je drama, ki zahteva izvežbanih igralcev, toda naši mladi ljudje so nalo go izborni rešili, dasi smo se eni nekoliko bali, in kot smo videli, po nepotrebnem. Občinstvo jim je za dobro podano dramo burno ploskalo. To jim je bilo v vzpodbudo in so izjavili, da bodo gojili socialno dramo naprej. Prejeli so tudi povabilo od detroitskega angleškega kluba št. 1, da vpriporijo koncem februarja dramo v angleščini.

Uspeh prireditve je sledeči: Vstopnic prodanih, moških 170, ženskih 151 in 25 vstopnic je bilo danih igralcem, skupaj razpečanih 346 vstopnic. Vzlic precej velikim stroškom prireditve v prid mladinskega odseka lepa vsota. Dohodki so znašali \$402.80, stroški \$290.37, prebitok torej \$112.43, ki gre v prid aktivnostim mladinskega odseka JSZ.

To je bila v teku leta ena največjih prireditev te vrste v slovenski naselbini. Dokazala je nadalje, da se ljudstvo zanima za dobropropane sporede, in pa, da ako hočemo uspehe, je treba zanje delati. Koder pa se drugi aktivnosti branijo, morajo seveda poročati, da nimajo česa poročati, da se ne more ničesar napraviti itd.

Dne 15. marca vpriporili dramski odsek obeh klubov znano igro s petjem v treh dejanjih "Cigani", ki bo gotovo privabila več sto detroitskih Slovencev v dvorano. Priporočamo vam, da si čimprej nabavite vstopnice. V igri nastopa nad trideset oseb. Vpriporjena bo v Radniškem domu na Ferry Ave. — Peter Benedikt.

Razprava v klubu št. 1 o delavski stranki

"Ali je taktika angleške delavske vlade s socialističnega stališča upravičena?" V klubu št. 1 se je o tem vprašanju vršila dne 23. jan. debata, v kateri je zastopal Ivan Molek pritrjevalno stran in Joško Oven negativno. Več o njenih argumentih bomo poročali v eni prihodnjih številkih. Na bodoči klubovi seji se bo vršila diskuzija o istem predmetu.
P. O.

KARL MARX

Njegovo življenje in njegov nauk.

Spisal M. BEER.—Prevel C. ŠTUKELJ

(Nadaljevanje).

V primitivnih družbah, ko je še privatna lastnina ali nepoznana ali še nerazvita, ni nikakih razrednih razlik, nikakega razrednega gospodarstva in nikakih razrednih nasprotij. Glavar, zdravnik, sodnik urejuje ali čuva izvajanje starodavnih navad, običajev, verskih ceremonij in družabnih naprav. Čim pa se stari red razdre in se razvije privatna lastnina, nastaneta razreda posedujočih in neposedujočih. Posedujoči razred vlada, daje za kone in dela naprave, ki imajo v glavnem ta namen, da varujejo interese posedujočega in vladajočega razreda. Duševni nadzidek razredne družbe odgovarja tudi interesom posedujočih in vladajočih. Dokler ti interesi vsaj nekoliko pospešujejo splošno blaginjo, dokler harmonirajo stara produkcijska oblika in stare produkcijske razmere, je še gotovo premirje med razredi. Ko pa nastopijo zgoraj omenjena nasprotja med produkcijskimi razmerami, prenehajo te zadovoljevati vladne razrede in pojavijo se razredni konflikti, ki dosepejo ali do zakonitih kompromisov (reform) ali pa se končajo s propadom dotične družbe ali pa vodijo v obnovljenje razmer. Antična zgodovina (hebrejska, grška, rimska), je polna teh socialnih bojev; vsi veliki reformni zakoni teh narodov so bili poskusi za vzpostavitev socialnega miru, toda revni in bogati, patriciji in plebejci, svobodni in sužnji so nadaljevali svoje boje do propada starega sveta, ki nam je zapustil velike duševne zaklade kot plodove teh bojev. V srednjem veku zaplamte socialni boji med fevdalci in obrtniki, med plemiči in kmeti. V novem in najnovejšem času se bori meščanstvo proti avtokraciji in plemstvu, potem pa proletarijat proti buržuaziji — razredni boji, ki vodijo v upore in revolucije in zelo vplivajo na duševno življenje.

Iz teh zgodovinskih nasprotij in bojev so izvirala duševna in politična nasprotja, ki so jim načelovali voditelji družabnih skupin in razredov, nasprotja, o katerih nas obvešča svetovna zgodovina: nasprotja med verskimi in filozofskimi sistemi — Brama in Buda, Baal in Jehova, nacionalni bog, poganstvo in krščanstvo, katolicizem in protestantstvo, materijalizem in idealizem, realizem in nominalizem. Kako zelo se nam zde, da so abstraktni, metafizični, oddaljeni od resničnega življenja in od materialne produkcije, jim vendar vendar iskati korena potom mnogo členov — v izpremembah gospodarskega temelja dotične družbe, v nasprotjih med tem temeljem in produkcijskimi razmerami kakor tudi v iz njih izvirajočih velikih interesnih bojih množič kot zadnji inštanca. Med seboj se boreči etični, politični in gospodarsko politični sistemi, kakor tudi nacionalne in svetovne vojne so ločene od realne družabne podlage z vedno manjšim številom posrednih členov: vprašanja idealistična ali utilitaristična etika, monarhija ali republika, oligarhija ali demokracija, zaščitna carina ali svobodna trgovina, ureditev države ali prosta igra gospodarskih sil, socializem ali privatno gospodarstvo itd. so navezavana na materialno podlago in produkcijske razmere, ki so prišle z njo v nasprotstvo, pa naj prvoborniki za vsa ta vprašanja navajajo še tako vzvišene in splošno človeške razloge.

V "Komunističnem manifestu" podajata Marx in Engels te misli in poljudni obliki sledeče:

"Ali je treba globokega vpogleda za pojmovanje tega, da se z življenjskimi razmerami ljudi, z njihovim družabnim življenjem izpreminjajo tudi njihove predstave, nazori in pojmi, z eno besedo, tudi njihova zavest? Kaj dokazuje zgodovina idej drugega kot to, da se duševna produkcija preobraža z materialno? Vladajoče ideje gotove dobe so bile vedno ideje vladajočega razreda. Govorimo o idejah, ki revolucionirajo celo družbo: s tem le izražamo dejstvo, da so nastali v stari družbi elementi nove, da gre vzporedno z uničenjem starih življenjskih razmer uničenjem starih idej. Ko je propadal antični svet, je krščanska vera premagala stare vere. Ko so krščanske ideje v 18. stoletju podlegle idejam prosvetljenosti, je bojevala fevdalna družba svoj smrten boj s tedaj revolucionarno buržuazijo. Ideje o svobodi vesti in vere so izražale le gospodarstvo svobodne konkurence na polju znanja."

Sedaj pa korak naprej. Ko postanejo produkcijsko pogoji družabna grupacija in lastninski zakoni — okovi za produkcijske sile; ko se interesna nasprotja zgotje in razplamte v razredne boje, nastopi doba socialne revolucije.

TEŽKI PRELAZI

Vojna je vrgla dežele s temeljev, privedla jih je v silne krize in pospešila velika socialna vprašanja, ki zahtevajo rešitve. Valed zaostalosti in zavedenosti ljudstev so resilne akcije težke. Demagogi in krivi preroki imajo laglje delo nego tisti, ki se trudijo privedi svet preko prelazov brez velikih bolečin za narode.

ALEKSANDER NEVEROV,

Taškent-kruha bogato mesto

(Ruška povest iz dni velike lakote.)

Prevedel Ivan Vuk.

(Nadaljevanje.)

Jasno so se odražale daljne gore, brzojavni drogovci in dve črti svetlih, bleščečih tračnic. Miška se je ozrl na obe strani. Srce je zopet utripalo v nemiru:

— Kam?

— Kje je Taškent?

— Če grem v to stran, ali ne bo napačno?

— A če krenem v to, ali je prav? ...

Tračnice blešče v jutranjem solncu. Težak strah ga po njih od širokega, brezmejnega prostora, od daljnih, sinjih planin.

— Toda jokati se ne sme.

Kdo bi videl Miškove solze, ko ni nikjer nobenega človeka?

Kdo mu pomore, ako bo stal na tem prostoru ves dan?

Sel je dvajset korakov dalje ... Obstal je.

— Zgubiš se! ...

Sel je dvajset korakov v drugo smer ... Zopet je obstal.

— Ne pridedj to ...

Mati misli najbrže: sinko se sedaj pelje ali pa je že davno umrl. Znaniti je sama umrla in tudi Jaške in Fjodke že dolgo ni. Miška je stal s krepko stisnjenimi, obledelimi ustnicami, globoko zamišljen. Hkrati se je spomnil vsega življenja od onega dne, ko je zapustil hišo. Ali bo moral zares poginiti? Pogledal je svetle tračnice in onemel. Včeraj je sopal vlak na ta hribček, to se pravi, da je treba iti tudi na ta hribček, na to stran.

Miška je močneje zategnil vojaški pas, potisnil staro očetovo čepico na čelo, obtipal v žepu nož in stopil smelo naprej proti sinjim, daljnim goram.

Neizmerne so stepne daljave.

Strahno je v njih človeku, majhni, plavajoči točki. Tudi stepni orli sede otožni na starih knežjih grobovih ... Nobenega človeka ni v stepah, nobenega človeškega glasu ni slišati. Slaki, grmičevje, gola ležišča soli, razrezana z globokimi brazdami, in tuintam velblodov gnoj. Tuintam kos papirja, vržen iz okna vagonov. Leži zapuščen kot tuji gost in se stiska h koreninam suhe trave. Tuintam zagledajo oči z razburljivim veseljem zavržen lapot*), ki je zablodil, kdove kako iz neznanega vasi v stepo.

Miška je vzdihnil, spomnil se je Serjoške in muzikov, lopatinske reke. In zopet je uporno dvigal noge, krepkeje stiskal ustnice, ki so bile od Trofina, Jaške in Fjodke, matere, lopatinskih strahu blede. Če bi ga sedaj napadli Kirgizi, jim poroče:

— Zakaj me hočete ubiti? Vzemite nožič, pas s kapo, hlače, srajco in tisoč rublov, samo ne ubijte me!

Po stepi se razliva zrak, prepojen s solncem. Sedaj se razliva kakor morje, sedaj zopet kakor reka, sedaj kakor majhen vir. Napeto, prežeče oko zagleda daleč prikazni, podobne drevesu ali človeku, plavajoče vasi s slamatimi strehami — kakor v Lopatinu. A čez minuto ni drevesa, ne človeka, ne goljufive vasi.

Miška napenja poslednje moči, šteje brzojavne drogovce in misli trdovratno:

— Česa naj se bojim?! Saj nisem bogataš!

Prešel je že dvesto brzojavnih drogov, začel je že tretjo stotino. Trdna volja po življenju, ki je vodila majhnega, bojazljivega črvička po železniških pragih dalje, je krepčala Miškove noge, da je začel celo poskakovati in bežati. Ko se je spomnil Trofina, ki je skočil na vlak, ga je še močneje krepilo bridko čustvo, da sam tega ni zmogel. Sedaj je sam, vsi so ga zapustili, niso se zmejnili zanj in prepuščen je samemu sebi. Naj mislijo, da je umrl, naj se peljejo v vagonih, ako so se na svetu taki ljudje, ki zapuščajo sodruge. A on gre vseeno in nikdo mu ne stori nič zlega, zakaj siromak je in to bodo gotovo videli takoj vsi. Prišel je že za dvesto drogov naprej in še dvesto jih bo pustil za sabo in šel bo tako dolgo, dokler ne umre. A če umre, kaj potem? To se pravi, takšna je usoda revnih ljudi: trpeti je treba ...

S hribčka sredi široke doline je gledala majhna postajica. S postaje vozi vlak. Dim iz lokomotive puhti kakor črn steber. Miška je od radosti kriknil:

— Tamle si!

Ko je bil vlak poleg njega, je zamahal muzikom s staro očetovo čepico. Gledal je z bleščečimi očmi vsak vagon, natovorjen s kruhom. Spomnil se je vreče, ki so mu jo ukradli in zopet je odbrzel kakor majhna kroglica ob svetlih, bleščečih se tračnicah:

*) Lapti = iz rogosa pletena obutje.
Lapot = eden rogovov čevljev.

— Sedaj se ne bojim!

Nasproti so mu prišli trije košati psi. Daleč okrog ni bilo videti nobenega človeka. Miška je obstal in tudi psi se ustavili. Eden je legel med tračnice. Miška se je ustrašil, da bi ga psi ne raztrgali, in je začel moliti. Ali vse molitve so se mu zmešale, a psi niso odšli. Tedaj je Miška s trepetajočim srcem naredil ovinek, se sklonil in se trudil, da bi bil čim manjši, da bi ga psi ne opazili. Toda eden izmed psov je šel tudi v njegovo stran. Miška je obstal in tudi pes je obstal. Spomnil se je pravilice o medvedu in dveh otrokih v gozdu: ako se narediš mrtvega, se te medved ne dotakne. Morda se tudi človeka psi ne dotaknejo, če se naredi mrtvega? Miška je sedel na gola, solnata tla, previdno stegnil noge, dvignil nekoliko glavo in pazljivo in z napetimi očmi gledal pse. Miška je videl v strahu pse velike, z dolgimi, režečimi zobmi; a nenadoma so se razblinili. Nato so se dvignili kot trije črni oblaki v zrak, zbežali nad Miškovo glavo in lajali nekje daleč. Miškova glava se je sklonila bližje k zemlji, legla kakor na mehak vzglavnik, oči so se zaprle. Dolgo in krepko je spal, videl je v sanjah tri pse, toda to niso bili kirgiški psi, temveč njegovi domači, lopatinski. In Miška sam ni ležal na golih solnatih tleh v daljni stepi, nego doma v Lopatinu, na bregu lopatinske reke. Psi so mu lizali roke, legali na hrbet, mahali z repi. Eden izmed njih je vprašal s človeškim glasom:

— Si se že vrnil iz Taškenta?

Pogledal je psa natančneje. Bil je konj. Pokleknil je predenj in govoril s človeškim glasom:

— Zajaši me! ... Ponesem te!

Miška je zajahal. Jezdil je. Toda hipoma se vzpne konj na zadnji nogi in vrže Miško s sebe ter ga udari s kopitom na čelo.

Nekdo se je dotaknil Miškovih nog in je rekel:

— Vstani, dečko, ali si mrtev?

Nobenih psov ni bilo. Nobenega človeka daleč naokrog. Samo slaba luč s postaje mu je svetila v obraz. Miška se je vzramil, obtipal nožič v žepu, tisoč rublov, skočil pokonci in zbežal.

Postaja je bila majhna, brez ljudi. Med tračnicami so se valjali olupki arbut, ki so bile pohojene v prah. Nekdo je bil tukaj, nekdo se je odpeljal dalje, ostala so samo razdrta ognjišča, smeti in temna, molčeca tisa.

Mimo sta šla dva Kirgiza. Pogledala sta Miško. Tudi Miška ju je pogledal in je pobral dvoje kosti. Tretji Kirgiz je stopil naravnost k Miški in je razširil roke. Miška se je umaknil k postajnim vratom, a Kirgiz je stopil za njim. Miškove noge so drhteje, v glavi se mu je temnilo. Stisnil je v žepu nožič, tisoč rublov — zadno svojo radost — in se izmuznil za postajna vrata. Zagledal je druga vrata v ozadju. Tiho jih je sunil in smuknil v ozadju ven ter prišel do nekega vrta ... Srce je utripalo, noge so se mu opletale, a tam na postaji je nekdo kričal glasno. Kaj, tega ni mogel razumeti. Nikoli se Miška poprej ni ustrašil ničesar. A sedaj je bil ves plašen in glava se mu je povesila. Ni vedel, kaj naj naredi.

Bog ne daj, da ga ubijejo ali da mu vzamejo zadnjo srjaco! Nikogar ni, ki bi ga branil, če zakriči, nikogar ni, ki bi ga slišal ... Nekoliko se je oddahnil in splezal naprej. Sel je mimo postajnih poslopjij in obstal je pri majhni čuvajnici.

Čuvajnica je bila brez ljudi; imela je razbita okna, raztrgano streho, podrti peč in s tla so bile iztrgane deske. Skozi okno je zletela nočna ptica ... Miškove noge so omahnile. Ko se je nekoliko umiril, je plašno stopil v prazno, strašno čuvajnico.

Noč je minevala počasi. Zadivjal je veter, trgal ostanke strehe, šumel, razbijal ob stene, tulil s pasjimi glasovi. Grmelo je. V čuvajnici je nenadoma postalo svetlo, kakor da je požar. Blisk je kakor s škarjami švignil po stenah in krogih in zopet je v razbita okna lezla črna, tuleča noč.

Vilil se je dež.

Miška je sedel v kotu, zataknil je roke v rokave srjace, vztrepetaval je, se krčil in vse njegovo prejšnje življenje, ki je bilo prosto in brez veselja, se mu je zazdelo sedaj odtrgano od vsega, izgubljeno za vselej. Kje sedi sedaj? Bliže Lopatinu ali bliže Taškentu? In ni vedel, kje bo prej. Morda ne pride nikdar, zablodi, obnemore in oстане v tej stepi. (Dalje prihodnjič.)

(Nadaljevanje.)

Los Angeles je precej staro mesto, če ga sodimo po povprečni starosti ameriških mest. Ob svoji ustanovitvi leta 1781 nosi precej dolgo in zveneče ime: "Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Angeles", kar bi se po naše menda reklo: "Selo naše Gospe, Kraljice angelov". Ustanovitelj tega sela so bili franciškani, kot večino drugih važnejših mest v Californiji. Od tega časa, pa do leta 1848, ima Los Angeles kot so ga pozneje imenovali, precej burnih časov. Različne spletke in intrige med mehiškimi politikarji in militaristi so večkrat priske do vrhunca v tem mestu in mnogokrat je tekla kri. Leta 1835 je dobio pravico mesta in postalo je glavno mesto Californije. Leta 1854 je bil pa sedež vlade prenešen v Sacramento. Američani so ga zveli Mehikancem že leta 1846 pod povejstvom Stoctona in Fremonta. Koncem leta so ga Mehikanci ponovno pridobili, a že leto pozneje pripada zopet Unije. Lega Los Angelesa je zelo lepa. V zatišju med gorovjem Sierra Madre, s še večjim gorovjem Sierra Nevada v ozadju, leži čudovita lepa dolina Sv. Gabrijele, svetovno znana po svojih oranžnih nasadih. Ne daleč od gorovja, in kóraj petnajst milj od oceana, pričinja mesto, ki se razprostira milje v to dolino. Skozi sredo mesta in doline teče Los Angeles river, katera ima pa to lepo lastnost, da je v večini leta suha. Los Angeles je zadnjih deset let zelo narastel. Nova poslopja, kot mestna hiša, javna knjižnica itd. so v resnici kras mesta. Izredno je narastel v število prebivalstva, čemur je vzrok aneksija predmestij. Leta 1920 je štel Los Angeles 576,673 preb., leta 1930 pa 1,233,561, kar je v resnici velik prirastek. Hollywood leži vzhodno od mesta, nekako sedem milj od središča. Tudi Hollywood se je v zadnjih desetih letih zelo spremenil — posebno v smeri oceana, proti Beverly Hillisu in St. Moniki so čudovito lepa poslopja ter palače, kjer v večini stanujejo "movie stars".

Okolica Los Angelesa je zelo lepa, pa če se obrneš kamor hočeš. Napravil sem par izletov, enega proti Santa Barbari ob morju, in drugega pa proti Riverside in San Diegu skozi oranžne nasade. Posebno po zimih, kadar se voziš skozi te kraje in vidiš vse zeleno, ter dreva obložena z zlatim sadjem, se ti zdi kot da ni realno.

Vtis, ki ga dobiš v Los Angelesu izven lepega podnebja in gostoljubnih rojakov, ni bogve kakor dober. Izprevidiš, da je to eno na zunaj ozko, puritanško mesto, ne pa tako znotraj, kdor ga boljše pozna. Delavske unije so tu brez moči. V večini vse delavnice obratujejo po "ameriškem načinu" (American plan), kar znači neunijске in protiunijске obrače. Plače so precej nizke in življenske potrebešine so tudi precej cenejše (če jih kupuješ na trgu)

Los Angeles je precej staro mesto, če ga sodimo po povprečni starosti ameriških mest. Ob svoji ustanovitvi leta 1781 nosi precej dolgo in zveneče ime: "Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Angeles", kar bi se po naše menda reklo: "Selo naše Gospe, Kraljice angelov". Ustanovitelj tega sela so bili franciškani, kot večino drugih važnejših mest v Californiji. Od tega časa, pa do leta 1848, ima Los Angeles kot so ga pozneje imenovali, precej burnih časov. Različne spletke in intrige med mehiškimi politikarji in militaristi so večkrat priske do vrhunca v tem mestu in mnogokrat je tekla kri. Leta 1835 je dobio pravico mesta in postalo je glavno mesto Californije. Leta 1854 je bil pa sedež vlade prenešen v Sacramento. Američani so ga zveli Mehikancem že leta 1846 pod povejstvom Stoctona in Fremonta. Koncem leta so ga Mehikanci ponovno pridobili, a že leto pozneje pripada zopet Unije. Lega Los Angelesa je zelo lepa. V zatišju med gorovjem Sierra Madre, s še večjim gorovjem Sierra Nevada v ozadju, leži čudovita lepa dolina Sv. Gabrijele, svetovno znana po svojih oranžnih nasadih. Ne daleč od gorovja, in kóraj petnajst milj od oceana, pričinja mesto, ki se razprostira milje v to dolino. Skozi sredo mesta in doline teče Los Angeles river, katera ima pa to lepo lastnost, da je v večini leta suha. Los Angeles je zadnjih deset let zelo narastel. Nova poslopja, kot mestna hiša, javna knjižnica itd. so v resnici kras mesta. Izredno je narastel v število prebivalstva, čemur je vzrok aneksija predmestij. Leta 1920 je štel Los Angeles 576,673 preb., leta 1930 pa 1,233,561, kar je v resnici velik prirastek. Hollywood leži vzhodno od mesta, nekako sedem milj od središča. Tudi Hollywood se je v zadnjih desetih letih zelo spremenil — posebno v smeri oceana, proti Beverly Hillisu in St. Moniki so čudovito lepa poslopja ter palače, kjer v večini stanujejo "movie stars".

Los Angeles je precej staro mesto, če ga sodimo po povprečni starosti ameriških mest. Ob svoji ustanovitvi leta 1781 nosi precej dolgo in zveneče ime: "Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Angeles", kar bi se po naše menda reklo: "Selo naše Gospe, Kraljice angelov". Ustanovitelj tega sela so bili franciškani, kot večino drugih važnejših mest v Californiji. Od tega časa, pa do leta 1848, ima Los Angeles kot so ga pozneje imenovali, precej burnih časov. Različne spletke in intrige med mehiškimi politikarji in militaristi so večkrat priske do vrhunca v tem mestu in mnogokrat je tekla kri. Leta 1835 je dobio pravico mesta in postalo je glavno mesto Californije. Leta 1854 je bil pa sedež vlade prenešen v Sacramento. Američani so ga zveli Mehikancem že leta 1846 pod povejstvom Stoctona in Fremonta. Koncem leta so ga Mehikanci ponovno pridobili, a že leto pozneje pripada zopet Unije. Lega Los Angelesa je zelo lepa. V zatišju med gorovjem Sierra Madre, s še večjim gorovjem Sierra Nevada v ozadju, leži čudovita lepa dolina Sv. Gabrijele, svetovno znana po svojih oranžnih nasadih. Ne daleč od gorovja, in kóraj petnajst milj od oceana, pričinja mesto, ki se razprostira milje v to dolino. Skozi sredo mesta in doline teče Los Angeles river, katera ima pa to lepo lastnost, da je v večini leta suha. Los Angeles je zadnjih deset let zelo narastel. Nova poslopja, kot mestna hiša, javna knjižnica itd. so v resnici kras mesta. Izredno je narastel v število prebivalstva, čemur je vzrok aneksija predmestij. Leta 1920 je štel Los Angeles 576,673 preb., leta 1930 pa 1,233,561, kar je v resnici velik prirastek. Hollywood leži vzhodno od mesta, nekako sedem milj od središča. Tudi Hollywood se je v zadnjih desetih letih zelo spremenil — posebno v smeri oceana, proti Beverly Hillisu in St. Moniki so čudovito lepa poslopja ter palače, kjer v večini stanujejo "movie stars".

SLOVENCENM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in
Proletarca.)
FINA KUHINJA IN
POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG

4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

V uradu od 1 do 6. popoldne.
v torek, četrtek in petek od
1. pop. do 8. zvečer.
Tel. LAWDALE 4872.
V FRANCES WILLARD
BOLNIŠNICI
od 9. do 10. dopoldan ob torkih,
četrtkih in sobotah.

Jško Oven

kot pa na vzhodu. V restavracijah in kafetarijah so pa skoro enake cene kot v Chicagu. Industrija se je tam zadnja leta menda radi dobrega delavskega trga zelo razširila. Je pa tudi dobra zveza z morjem in železnicami.

Dan prej kot sem odpotoval v San Francisco sem si hotel ogledati še San Diego in pa Tia Juana v Mehiki. Odpotoval sem zgodaj jutraj z busom. Pot do San Diego, okrog 130 milj iz Los Angelesa, je zelo lepa. Do Fowler-ja in še naprej skozi oranžne nasade, mimo starih španskih misijonov, potem ob oceanu skozi številna mesta in kopališča. V San Diegu sem se ustavljal malo več kot eno uro, premenil bus ter se odpeljal proti meji.

Takoj se ti zazdi, da je meja blizu. Čimdalje več avtomobilov je na cesti, po njih lencenskih ploščah vidiš, da so iz vseh držav Unije. Kot v Meko se pomikamo, mislim da vsi z več ali manj enakim namenom.

Na meji se ustavimo. Pot v Mehiko je še precej lahka. Ali vendar me ustavi suh zagorel mehiškanski stražnik s slabo angleščino, češ, kaj sem? "Americano!" se mu odrežem. In on me z galantnim poklonom spusti naprej. Toraj čez mejo smo, kaj bo pa sedaj? Spet neke vrste kočija — zlezemo notri in še par minut pa smo v Tia Juana.

Dovolj sem že slišal o tej vasi. Slišal sem, da je blatna, ter da mehiškanski vojaki hodijo bos po ulicah. Seve tisti dan ko sem bil jaz tam ni deževalo, toraj tudi nisem opazil nobenega blata. In tudi če bi — ulice so tlakovane. Kar sem videl stražnikov in vojakov so bili vsi čedno oblečeni. Poslopja seveda niso nič posebnega, je pač tipično obmejno selo, ki je narastlo z ameriško prohibicijo. Največja in najdaljša poslopja so kombinirani saluni in igralnice. Tu se lahko za pošten ameriški groš napiješ kot ti srce in noge dopuščajo. Če ti pa še kaj kvodrov preostaja, jih pa lahko zaigraš na faro-mizi, ruletki ali jih pa kar kratkoročno malo spustiš v tiste skrinjice, katerih je tudi v Chicagu precej. Pijača je draga, posebno pivo se mi ni dopadlo. Ker sem bil sam, tudi nisem veliko popil. Obhodil sem vso Tio Juano — kar seve ni nič ravno posebnega, ker ni velika. V njej se nahaja vojašnica, poštno poslopje in brzojav, precej hotelov, nekaj šol, vse drugo je pa posvečeno Bachusu in Veneri. Pravijo, da so v prejšnjih letih, ko še ni bil sezidan Agua Caliente (moderno mesto samih igralnic, hotelov in konjsko dirkališče) imeli tu silen promet, kar rad verjamem. Kadar vidiš tisto dolgo baro na glavni ulici, o kateri pravijo, da je najdaljša na svetu — je namreč blok in pol dolga — spoznaš, da so bile najdaljše ameriške bare v tistih starih, dobrih, mokrih časih v primeri s to prave igranje; potem že verjameš, da mo-

sem skozi okno v noč in skušal razločiti mesta skozi katere je vozil vlak. Pozno v noči je posvetil mesec, ter je nalahko razsvetlil dolino. Počasi zavijemo ob morju. Nekaj je lesketalo in se premikalo v blede luči ... To je morje! Valovi so hiteli po belem pesku ... Na drugi strani dolina in še dalje, še naprej pa pogorje. Vlak drvi dalje, jaz sem pa mislil o morju, o oceanu, kje je druga stran obrežja ...

Ko smo se drugo jutro zbudili, je vlak že vozil po Santa Clara dolini. Ustavimo se par minut v San Jose, nato proti San Mateo.

Santa Clara dolina je en sam sadovnjak. Milje in milje vse zasajeno s sadjem, vse razdeljeno, obdelano, umetno namakano. Pot spomladi skozi to dolino, ko je vsa v cvetju, je nepopisno lepa. Zrak parfimiran od arome tisočev dreves v cvetju. In pa barve cvetja, marelic, črešenj, breskev itd., ki se lomijo v vseh niansah v solnčnem jutru. Leta nazaj sem imel priliko videti to lepoto. V tej dolini, katero je imenoval Jack London za najlepšo na svetu, je tudi precej Jugoslovancev, posebno Dalmatincev. Dalmatince dobiš povsod v Californiji. Spominjam se slučajja, ki se mi je prigodil pred leti v San Francisco. Delal sem takrat na Van Ness ave., jedel sem pa vsak popoldan v nekem tipičnem mehiškem restavrantu na Polk St.

(Dalje prihodnjič.)

Prisotajte k

SLOVENSKE NARODNE

PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Ustanovljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za

novo društvo. Naslov za list in

za tajništvo je:

2657 S. LAWDALE AVE.,

CHICAGO, ILL.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina s mešanin blagom.

Peči in pralni stroji nade

posebnost.

Tel. Herminie 2221.

rajo imeti promet. Ta dan, ko sem bil jaz tam ni bilo drena. Prvič je bil pondeljek, drugič, konjske dirke v Agua Caliente, ki je nekako dve milje v stran, še niso bile odprte, in tretjič, zadela je tudi nje depresija, katera nas vse tlači. In tako se je zgodilo, da je bila tista dolga bara razen žalostnih bartenderjev popolnoma prazna. Samo tisti silni monument zloženih kozarcev na eni in Bourbonsekega whiskey-a na drugi je stal kot nema pričatelj boljših časov ... Mogoče bo jutri boljše? Kot pravi pošten optimistični Mehikanec "Mama nana".

Ogledal sem si tudi Agua Caliente, ki je mesto samih igralnic in hotelov. Vse novo, velikansko čudovito lepo — ali meni se ni dopadlo, ker je premoderno, nič tipično mehiškega, zgrajeno za ameriške milijonarje.

Zopet sem na meji. To pot me ustavi sitem ameriški finančar. Pokažem mu moje listine, pa gremo naprej. Tu na meji se zgodi precej smešnih, časi tudi žalostnih stvari. Za tiste pijance, ki se v avtomobilih peljejo čez mejo nazaj, je že še, ali tisti reveži, ki so se ga pošteno nasrkali — pa morajo peš nazaj, je pa res bolj žalostna. Ali to je posledica prohibicije — hinavstvo doma — in drugje v tuji deželi se pa napijejo do nezavesti. Takih slučajev sem videl ducate v enem samem dnevu.

Ob polnoči sem prišel nazaj v Los Angeles, drugi večer pa naprej v San Francisco. Poslovil sem se pri Novakovih, spremlili so me na kolodvor, pa sem bil spet na potu. Poti do San Franciscosa ne morem opisati, kjer je bilo po noči. Peljal sem se ob obrežni poti. Gledal

Prva Jugoslovanska
restauracija
DOMAČA KUHINJA

Otto and Jerry

Miškovsky,

lastnika.

4047 W. 26th Street

Se priporoča Slovencem v poset

KNJIŽNICA KLUBA ŠT. 1 J. S. Z.
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

(v upravištvu Proletarca)

ima na razpolago bogato zbirko knjig v slovenskem in angleškem jeziku, katere izposojuje proti mali odškodnini članom in nečlanom.

Urad odprt vsak dan izvemši nedelj in praznikov in ob večerih razven torka večera.

Knjižničar.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRG. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill

Tel. Lawndale 2012

A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem,

kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Pravi prijatelj

V SLABIH ČASIH JE HRA-

NILNA VLOGA V SIGURNI

BANKI.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS.

Wm. B. PUTZ

Cicero's LEADING LARGEST OLDEST Florist

Cvetlice in vencji za vse slučaje.

5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.

Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA

PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,

No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinjice, zahtevajte v trgovinah kruh in

Adam Milkovič:

SUŽNJI KRVI

ROMAN ČUVSTEV IN NAGONOV ČLOVEKA

Vse pravice do ponatis iz Proletarca pridržuje avtor.

(Nadaljevanje.)

"Anetta," jo je pozval, "spiš?"
"Coco!" je vztrepetala ona, "kako naj bi spala, ko vem, da prideš! Sedi tu kraj mene!"

"Anetta!" je ponovil on z globokim glasom, "izderi vendar to bodalo, ves dan mi je krvavelo iz prsi."

Gospa Anetta se je prestrašila. Še nikoli ni bila opazila, da ima njen soprog še vedno tisto bodalo v prsih, s katerim ga je pred leti usmrtila.

"Izderi vendar!" je silil v njo, da so zahreščale kosti, kakor bi se trli orehi. "Nočeš?"

"Coco," je zgrabila ona za ročaj, "on je kriv, jaz sem nedolžna."

"Tu ga imaš," potegne soprog sam bodalo iz svojih prsi. "Dovolj časa sem ga nosil med kostmi."

"Kam naj ž njim?"

"Krv je žejen," je odvrnil mrtvi soprog.

"Uganil si Coco," se je zarila ona s prsti v njegove kosti. "Kam naj ga namočim?"

"V meso človeka, ki si ga ljubila mesto mene," je odvrnil mrtvec. Potem je vstal in se tesneje zavil v haljo. Zaman ga je izpraševala gospa Anetta še naprej, brez besede je stal sredi sobe in se ni ganil. Šele, ko se je prvi žarek priril skozi okno, je položil desnico na okrvavelo haljo in tiho dejal: Boli, boli . . ."

II.

To jutro je opazil gospod Heterd, oče nesrečnice, da mu je nekdo izmaknil bodalo, katero je imel shranjeno v stekleni omari. Pozneje ga je našel pri hčeri, imela ga je skritega za nogavico.

Coco, kakor ga je klicala slaboumna gospa Anetta, se je vračal znova in znova. Često je pripovedoval svoji nesrečni soprogi o tem in onem, ki se odigrava v nočeh pod zemljo in na pokopališču.

Neko noč je zopet prisedel bolj zgovoren na njeno posteljo. Prijel jo je za toplo roko in izdajal skrivnosti.

"Tisto noč," je rekel in naravnal kosti, "tisto noč po onem dnevu, ko se spominjajo ljudje mrtvih in jim našigajo luči na njihove gomile, tisto noč se zberemo vsi tam pod onim križem, saj si že hodila v sredini pokopališča, in se sklonimo."

Gospa Anetta je nemo bulila v mrtvega soproga.

"Senior," je nadaljeval mrtvec, "najstarejši izmed mrtvecev povzame besedo. Našete nam vse one, ki so jih med letom pripeljali v naš dom. Seveda," je Coco stresel glavo, "živi bi nas ne videli; zakaj zanje smo nevidni. Ljudi, ki smrde po živem, svežem mesu, te sovražimo."

"Sovražite?" je ponovila kakor v sanjah gospa Anetta.

"Da, žive sovražimo, zato pa se mi sami spoštujemo in ljubimo. Poznamo se vsi. Tu so otroci, starci, mlada dekleta in žene: sploh vse, kar jih živi zagrebejo v zemljo, in vsi smo eno — ne kakor vi, vi živi nad nami, ki se koljete, sovražite in zaničujete!"

"Coco!"

"Mi mrtvi se ljubimo," je nadaljeval mrtvi soprog, "in v tej ljubezni vstajamo iz grobov. Kadar pa udari pol ene, tedaj zaplešemo mrtvaški ples."

"Mrtvaški ples?" se je zganila soproga.

"Da," se je tesneje zavil v haljo on, "naš dan je kratek, od polnoči do ene; ta čas je naš, v njem vstajamo, govorimo in plešemo."

"Povej še to, moj dragi Coco!"

"Se to? Vedno je lepo," je nadaljeval mrtvec, "kadar pa pobeli naše nagrobne kamene mesec, tedaj je veselje še večje. Vse šepeta in hrešči. Otroci skupaj, starci skupaj. Tistega, ki so ga kot zadnjega pripeljali na pokopališče in ki smrdi še po živem mesu, tistega poslavimo na sredino. Senior stopi pred njega, mu odpre prsni koš, iztrga potem iz njega srce in ga dvigne, da ga vidimo vsi. Nato ga prekolne in potepta."

"Potepta?"

"Da," je spalil obraz mrtvec, "sovraštvu nočemo; šele, ko je to uničeno," je nadaljeval mrtvec, "šele tedaj vzljubimo novega znanca. Ostali ga rešimo mesa. Zgrebemo mu ga s kosti, sklenemo roke in zaplešemo krog njega."

Po tem besedah se je mrtvec plašno ozrl proti oknu. "Dani se," je rekel, "grobovi uljijo . . ."

Vstal je, za njim je završalo.

Tako je gospa Anetta preživljala noč za nočjo.

Nekega poletnega večera se je sprehajal gospod Mover Majolly s svojo soprogo ob sumečem morju. Za njima se je plazila črna senca, ki je nista niti opazila. Pot ju je vodila mimo nasadov in malega gozdiča, kjer sta sklenila, da se vrneta.

"Glej," je zdajci osupnila Hedy, "tam ne-

kdo sloni." Mover je obstal in še tisti hip posvetil neznanu v obraz. "Vi ste!"

"Anetta!" je pošepetala Hedy k soprogu.

"Prenehajte že vendar," je dejal Mover, ko se je neznanica skrivala za deblom, "vaših šal imam dovolj."

Tedaj se je Anetta sklonila in nastavila bodalo.

"Krv je žejeno, piti hoče," je stopila naprej.

Gospod Mover ni dolgo pomišljal. Segel je v žep in nastavil. "Samo korak še in sprožim!"

"Ha, ha, ha," se je nasmejala gospa Anetta, "vi mu ne privoščite krvi?"

"Bedak!" se je raztogotil gospod Mover, "jaz ti pokažem!"

Ko je uvidela gospa Anetta, da se ji je narčrt izjalovil, je bodalo odvrгла, pokleknila na kolena, prosila odušičanja in se krohotala.

"Ta ženska," se je oklenila Hedy soproga, "nama bo vse življenje stala na pragu." Teden dni po tem dogodku so gospo Anetto odpeljali v blaznico.

Gospod Burov in gospod Pierre Marondini sta stikala dan za dnem po različnih krajih zapadne Francije—a prave sledi o izgubljenem sinu ni bilo. Časih sta bila že zgrabila kako megleno nit pa se jima je še ta navadno pretrgala še preden sta se zavedla.

"Izgubljeno je vse," je obupaval sivolasi Pierre Marondini.

"Ako odnehate, dragi prijatelj vi," je z odločno kretljivo odgovoril Burov, "ne odne-am jaz."

Tako se je tudi zgodilo. Gospod Marondini je položil pred prijatelja zadnji snopčič bankovcev in se naslednjega dne odpeljal proti domu . . .

S solzami v očeh je objel sključeno soprogo in odmahoval z glavo.

Mesec dni kasneje sta se preselila na de-zelo. Stari gospod Marondini je bolehal in nujno potreboval počitka. Nekega dne prej-me pismo. S tresočo roko je mati privila luč in uprla izmučene oči v belo pismo.

Sinu na sledu . . . Upam, da mu v kratkem pogledam v oči.

Burov.

"Da mu v kratkem pogledam v oči," je ponovila mati in se izgubila s pogledom v mraku, ki se je tiho plazil iz doline višje in višje. Naslonila se je na okno. Pred seboj je zagledala sina. Bil je bled, raztrgan in izmučen. Tiho se ji je bližal, objel mater in se razjokal.

"Ne jokaj sin, tvoja mati sem, oduščam ti," je vzdihnila in ga prižela k sebi. Tedaj pa je v vasi zapel zvon, mati si je otrla solzo, sin je izginil. Pred njo je ležala samota, pu-sta in prazna dolina . . .

Prav tisti dan, sta stala pred oltarjem v oddaljeni, udrti ravnici Madalena in Ramon. Nemirno so plapolale sveče, težak vzduh je legel pred oltar. Pred njima je stal star duhovnik. Z resnim, nagubanim čelom je odprl knjigo.

"Ali mu hočete biti zvesta, dobra in pokorna žena, kakor Eva, naša prva mati Adamu, potem recite — hočem."

"Hočem," je položila sveto besedo Madalena pred oltar. Ko so orgle dopele in je zadnji glas kriknil proti nebu, je iz zakristije prisel-pal cerkovnik, pokleknil in s kajfežem udu-šil plamene. V cerkev je legel vojn mr. vaških sveč.

Kolo časa se je vrtelo svojo pot. Zasekane rane je zacelilo.

Ramonu in Madaleni je svetilo solnce ne-skaljene sreče. Stalo je na višku in ni hotelo zatoniti. V prvo veselje se je vpletalo novo. Mladi soprog je nestrpno pričakoval trenot-ka, ko zagleda pred seboj plod ljubezni, ne-dolžno dete. Že ga je videl v duhu pred oč-mi, ga objemal in mu sladko govoril.

Pa je prišel tudi ta zaželjeni dan.

Ramon je odhitel z vozom v bližnje mesto in sklenil, da pripelje zaradi sigurnosti iz-vežbanega zdravnika s seboj. Vesel je begal po ulicah in razsipaval denar za najrazličnej-še stvari. Nakupil je vse, kar so mu vsiljivi trgovci nanесли pred nos, ter hvallil in zagotavljali, da je po takem dogodku neobhodno potrebno. Nakupil je tudi tucat malih srajčkov, mnogo čepic, poveljev, dud, steklenic za mleko, nogavičk in mnogo, mnogo druge-ga.

Na duri je trkala zima. Narava se je pri-pravljala, da zadremlja zasušeni zimski san, ko se je v mlinarjevi bajti stopnjevalo od-šne do dne po nečem, novem, po nečem ži-vem.

Pa je prišel tudi ta zaželjeni dan.

Ramon je odhitel z vozom v bližnje mesto in sklenil, da pripelje zaradi sigurnosti iz-vežbanega zdravnika s seboj. Vesel je begal po ulicah in razsipaval denar za najrazličnej-še stvari. Nakupil je vse, kar so mu vsiljivi trgovci nanесли pred nos, ter hvallil in zagotavljali, da je po takem dogodku neobhodno potrebno. Nakupil je tudi tucat malih srajčkov, mnogo čepic, poveljev, dud, steklenic za mleko, nogavičk in mnogo, mnogo druge-ga.

Na duri je trkala zima. Narava se je pri-pravljala, da zadremlja zasušeni zimski san, ko se je v mlinarjevi bajti stopnjevalo od-šne do dne po nečem, novem, po nečem ži-vem.

Pa je prišel tudi ta zaželjeni dan.

Ramon je odhitel z vozom v bližnje mesto in sklenil, da pripelje zaradi sigurnosti iz-vežbanega zdravnika s seboj. Vesel je begal po ulicah in razsipaval denar za najrazličnej-še stvari. Nakupil je vse, kar so mu vsiljivi trgovci nanесли pred nos, ter hvallil in zagotavljali, da je po takem dogodku neobhodno potrebno. Nakupil je tudi tucat malih srajčkov, mnogo čepic, poveljev, dud, steklenic za mleko, nogavičk in mnogo, mnogo druge-ga.

Na duri je trkala zima. Narava se je pri-pravljala, da zadremlja zasušeni zimski san, ko se je v mlinarjevi bajti stopnjevalo od-šne do dne po nečem, novem, po nečem ži-vem.

Pa je prišel tudi ta zaželjeni dan.

Ramon je odhitel z vozom v bližnje mesto in sklenil, da pripelje zaradi sigurnosti iz-vežbanega zdravnika s seboj. Vesel je begal po ulicah in razsipaval denar za najrazličnej-še stvari. Nakupil je vse, kar so mu vsiljivi trgovci nanесли pred nos, ter hvallil in zagotavljali, da je po takem dogodku neobhodno potrebno. Nakupil je tudi tucat malih srajčkov, mnogo čepic, poveljev, dud, steklenic za mleko, nogavičk in mnogo, mnogo druge-ga.

Na duri je trkala zima. Narava se je pri-pravljala, da zadremlja zasušeni zimski san, ko se je v mlinarjevi bajti stopnjevalo od-šne do dne po nečem, novem, po nečem ži-vem.

(Dalje prihodnjč.)

Nesreča v New Yorku, kakršna se večkrat dogodi

Na sliki je sprednji vagon osebnega vlaka, ki vozi ljudi iz New Jerseyja na delo v New York. Skočil je s tira, trčil v kare in zabarikadiral Hudsonski tunel. Petnajst oseb je bilo poškodovanih.

Boj s sebičnostjo

Anna P. Krasna

Sebičnost igra v našem življenju tako veliko vlogo, da se tega niti zavedamo ne. Označili bi jo najlažje na ta način, da bi enostavno priznali, da smo mi vsi rojeni pod "sebično zvezdo".

Današnji krivični sistem izvira iz sebičnosti, prepri med nami izvirajo iz sebičnosti; ker vsak brani sebe in svoj prav. Sebičnost gradi človeštvu koristne stvari a jih po drugi strani tudi podira.

Vsako živo bitje mora imeti gotovo količino te lepe in ne-lepe čednosti (ali mogoče je to božja lastnost, ne vem), sicer je ob rojstvu zapisano sko-rajšnemu poginu. Toda kadar je posameznik čez mero obda-rovani s to čednostjo, tedaj po-stane nevaren svojim soljudem, kajti v svoji čezmerni sebično-sti ne pozna nobenega drugega pravila in zakona, nego svoj lastni, oboževani in vzvišeni jaz. Temu svojemu "jazu" po-sveti vsa svoja dejanja in neha-nja in obenem zahteva, da se mu v poveljevanju in brigi za njegov sebični jaz pridružijo še drugi, ne ozirajoč se na dej-stvo, da smo mi vsi obdarjeni od matere narave s svojim se-bičnim, priljubljenim nam "ja-zom".

Sebičnost, ko enkrat prekorači svojo mejo, ne pozna mej; ne-nasitna je kot volkovi po ruskih stepah. Ker nima srca, ne po-zna usmiljenja, ne goji v svojih žrtvah nobene plemenitosti, se ne zmeni za jok in stok, ki ga čisto pušča za seboj. Mirno, s hladnostjo in brezbrzičnostjo snuje krvave vojne in nič se ji ne stidi najpoglejša ogabnost in nizknotnost ako more z njo doseči svoj gotov, sebičen na-men ali cilj.

Znano je, da so bili veliki in plemeniti ljudje često skrajno sebični. Če se je baš ob višku njih slave pojavil nov tekme-c, ki je pokazal, da jih bo dose-gel, če ne morda celo presege-l s svojim intelektom, so mu na spreten in zvit način hoteli spodnesti tla izpod nog. Sicer so se navadno potolažili in bili v sebi neznosno boj s sebično-stjo, da so mogli novemu tovari-šu iskreno stisniti desnico. S takimi boji je bilo mnogokrat združeno silno duševno trpe-lnje, ker velik razum ima tudi veliko dušo.

Ako more sebičnost igrati to-likšno vlogo pri ljudeh izredno visoko razvitega uma in dušev-nosti, kakšen kaos zamore šele povzročiti pri nas povprečnih zemljanih!

Kdo ne pozna npr. mater, ki svoje otroke strastno ljubijo a drugim otrokom ne privoščijo in ne priznavajo niti ene dobre lastnosti, niti trohice nadarje-nosti ali lepote.

Kdo ne pozna učiteljev, učiteljic, profesorjev in drugih, ki bi najraje uničili razum ne-katerih nepriljubljenih jim u-čencev ali gojencev. Dočim se divijo malenkostnim uspeho-m njih priljubljenec, nimajo skro-ro besede za resnične uspehe

nepriljubljenih jim osebnosti. Mi vsi poznamo in imamo čes-to opravka z ljudmi, ki ne ver-jamejo, da more razen njih še kdo drug v čem uspeti, vzlic temu, da se niti sami niso po-sebno dvignili nad povprečnost. Ker je današnja vladujoča družba vsestransko sebična, imamo danes na vladi nezmož-ne može, dočim rojeni voditelji ljudstva pisarijo po zatohlih pisarnah ali si na kak drug način služijo svoj vsakdanji kruh. Kolikokrat se pripeti, da sebični ljudje, ki jih niti z daleka ne briga blagostanje so-ljudi, pod krinko človečanstva in namišljene želje za skupno delo, potisnejo iz aktivnosti res-neumorne delovne in za sploš-nost potrebne in koristne osebnosti. V imenu gole sebičnosti in užaljenega ponosa, se na žalost premnogokrat podira s trudom zgrajeno delo za ko-rist splošnosti in napredka. Ra-di sebičnih ljudi, ki nočejo vi-deti in spoznati, da ovirajo s svojim zastarelim naziranjem ali s svojo preteklostjo pot na-predka kakršnekoli organizacije, se često razbije na čereh, radi čezmerne sebičnosti edi-nole vase verujočih vodij, zavo-žena skupna ladja.

Radi te čednosti premnogo-krat trpimo po nepotrebnem, ker v svoji sebičnosti pozabi-mo na svoje prirojene dobre lastnosti, s katerimi bi lahko osrečili druge in bi bili tudi sa-mi srečnejši. A posvetili smo se raje našemu sebičnemu "ja-zu" in ta polagoma razširja nad nami svojo moč, dokler končno že ne moremo več uti, ter se pogrezamo nižje in nižje v temo te sicer z nami rojene a vseeno pogubne lastnosti.

V teh besedah je povedane-ga več, nego bi mogla povedati debela knjiga. Ker ljudje pre-malo mislijo za skupni blagor in preveč za svoj lastni (indi-vidualni) imamo tu krizo, brez-poselnost, javne kuhinje, (ka-terih bi ne bilo prav nič treba), Mussolinija, diktaturo v Jugo-

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.
Pristna in okusna domača jedila
Cene zmerno. Postrežba točna

Waterloo Dry
Cleaning Co.
COLLINWOOD, O.
Frank Trebec,
lastnik
Čistimo, likamo in popravljamo
moške in ženske obleke
15805 Waterloo Rd.
Tel. Kenmore 1275

Richard J. Zavertnik
ODVETNIK.
2552 S. Central Park Ave.,
Chicago, Ill.
(blizu 26th St.)
Tel. Crawford 8200.
Urad v mestu:
160 N. LaSalle St., soba 1100.
V zvezi z odvetniki
Rodriguez & Molony.

O sebičnosti se danes mnogo piše, predava, razpravlja in sa-mo blebeče. Vsi smo mnenja, da je treba to zlo reducirati, sicer nas bo lepega dne udušilo — s plini, lakoto, orožjem in medsebojnim bojkotiranjem; začeti pa noče nihče. Mrzlič-ne priprave za novo vojno nam jasno pričajo, da smo začeli se-bičnost šele gojiti, kaj da bi jo reducirali!

Naloga zatirati škodljivo se-bičnost je dana v prvi vrsti za-vednemu delavstvu! To je tudi že začelo s tem plemenitim de-lom ali uspeh je še neznan. Človek, ki hoče strči sebično-sti bodoče rozičke mora naj-prej poiskušati se izobraziti v res pravem delavskem duhu. To pa je večina ljudem najte-žji posel. Profesor Einstein je rekel nekoč, da najtežje delo je — misliti — "zato pa je tako malo ljudi, ki si naptirijo to de-lo," je baje pripomnil, kot je poročal reporter.

V teh besedah je povedane-ga več, nego bi mogla povedati debela knjiga. Ker ljudje pre-malo mislijo za skupni blagor in preveč za svoj lastni (indi-vidualni) imamo tu krizo, brez-poselnost, javne kuhinje, (ka-terih bi ne bilo prav nič treba), Mussolinija, diktaturo v Jugo-

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

NEDELJO 22. FEBRUARJA

v dvorani S. N. P. J.,
CHICAGO, ILL.

dan mladinskega odseka kluba št. 1 JSZ.

Angleški in slovenski spored: predstava, glasbene točke, govori, deklamacije itd. Po programu na pesni zabavi igra v gornji dvorani J. Kochevarjev orkester in v spodnji godec na harmonike.

Vstopnina v predprodaji 50c, pri blagajni 75c.

slaviji, invalide svetovne vojne, bove neznanih vojakov, prostitu-cijo brez primere, divorse, sirotišnice, ki so pekeli za siro-te, smešne emciklike starih sam-cev, ki jim je družinsko življe-nje in pravi zakon deveta deže-la; vedno nove in vedno bolj polne ječe, električne stole, "gange", glavnjače in neštete druge dobrine izvirajoče iz sebičnosti, ki ne pusti da bi mogli trezno misliti in se dvig-niti iz močvirja, laži, hinavšči-ne, klečeplazva, zahrbnosti, izdajstva in mizerije.

Zato boj sebičnosti, sodrugi in sodružice! Boljše in mnogo pametnejše je se boriti z glav-nim sovražnikom, kot s tisoč drugimi, ki vsi izvirajo iz prve-ga.

Ne sekljajmo kači repa, stri-mo ji glavo!!

"New Leader"
angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Naročni-na \$2 na leto, \$1 na pol leta.
Najboljše urejevanje angleški so-cialistični list v Ameriki. Mno-go slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naročni-no štani sprejema "Proletarec"

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialisti-čni dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 528 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Martin Baretincic & Son
POGREBNI ZAVOD
324 Broad Street
Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30—6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

Žensko druš. "Nada" priredi sijajno maškarako

Chicago, Ill. — Ze mnogo let je maškarakna veselica ženskega društva "Nada" št. 102 SNPJ. ena izmed "outstanding" priredb...

Maškarako, katero priredi to društvo prihodnjo soboto v dvorani SNPJ., bo vse to, in članice se bodo potrudile, da doseže nov rekord.

Igral bo J. Kochevarjev orkester. Občinstvo je vlučno vabljeno na čimvečjo udeležbo. Kdor le more, naj pride maskiran. "Idej" za maske je veliko. Na svadenje v soboto 7. februarja.

Spored priredbe slovenske delavske mladine v Chicagu

Chicago, Ill. — V določbah o agitaciji med mladino, ki so bile sprejete na osmem zboru JSZ...

Nasi "narodni voditelji" so bili v "akciji" za F. L. stranko bolj valed masnega pritiska. "Šepetajoče" kampanje je bilo dosti. Ko se je zvedelo, kakšno stališče zavzema narod, in kmalu po izvolitvi...

Čudno pri tem je to, da ljudje, ki v javnem življenju nikdar ne nastopajo odprto, so prvi, ki se silijo v ospredje za politične službe. Mislim pa, da bo delavci, ki so jim osebne ambicije več kot interes delavske mase...

Rekel je, da bi se ljudje čudili, če bi vedeli, kako se reakcija sila na "band wagon" ob emajsti uri, da bi prišla h koritu, kar bo pa on prepričan, kolikor bo v njegovi moči v časih razmerah.

Zadnjič sem pisal v Prosveti, kako me je gotova klika na "ranču" za hrbotom obsodila, da delujem za sebe, to je, da izrabljam gotovo organizacijo za svoje osebne ambicije. To seveda ni resnica, in oni to prav dobro vedo.

Vstopnice v predprodaji so po 50c in pri vratih 75c. Doblite jih pri članih in članicah kluba ter njihovih odsekih, pri tajniku kluba Petru Berniku in pri tajniku klubovega mladinskega odseka John Raku v uradu Proletarca. — P. O.

Važna seja milwaukeeškega kluba JSZ

Milwaukee, Wis. — Redna seja kluba št. 37 JSZ. se vrši 12. februarja ob 8. zvečer v SST. dvorani. Na tej seji bomo čuli nekaj govornikov. Vabljeni ste, da se je udeležite polnoštevilno.

NAGRADA ZA "MIROVNE ZASLUGE"

Nobelovo mirovno nagrado za leto 1930 je dobil prof. dr. Carl Gustav Brändström, švedski fizičar, za svoje raziskave o svetlobi.

Farmer-laboritje in reakcija

Duluth, Minn. — Poraz za člane farmer-labor party v višji zbornici je prišel takoj prvi dan. Navadno je imel podgovorne moč imenovanja odborov, ampak sedajni senat je to moč vzel njemu takoj in je z 38 proti 29 glasovi porazil resolucijo, katere je imela dati podgovornemu do sedaj izvajano pravico imenovanja odborov.

Senat je nato imenoval odbor za pravila (rules), ampak je nato hotel dati podgovornemu moč, da imenuje ostale odbore, ki bi morali biti potem potrjeni po zbornici, kar je pa podgovorne odklonil. Kar je še do danes prišlo v zbornico po pristavih farmer labor party, so konservativci porazili, iz to se bo ponavljalo naprej, kot izgleda.

Sedaj pa poglejmo, kaj nudi F. L. stranka konstruktivnega s socialističnega stališča. Edino, kar vsebuje socialistični duh v govornem govoru, je pripočelo za starostno pokojnino ter ljudsko lastništvo državne tiskarne, kjer se tiskajo tiskovine za državne potrebe.

Kot pomoč za brezposelne pripravila javna dela, to seveda tudi socialisti pripravljajo. Brezposelnost zavarovanja ni governer niti omenil. V Farmer-Labor Party so se urinili sloji, ki so nasprotni socialističnim idejam. Zato ima ta stranka program bolj meščanskega tipa, ki ne more in ne bo prinesel v resnici zaželjenih uspehov.

Nasi "narodni voditelji" so bili v "akciji" za F. L. stranko bolj valed masnega pritiska. "Šepetajoče" kampanje je bilo dosti. Ko se je zvedelo, kakšno stališče zavzema narod, in kmalu po izvolitvi governerja F. L. stranke, so se podali nekateri "narodni vodje" v St. Paul, da "vplivajo" na "našega" governerja, da bi upošteval pri uposlitvi tudi naše ljudi. Koliko uspeha so imeli tega ne vem.

Čudno pri tem je to, da ljudje, ki v javnem življenju nikdar ne nastopajo odprto, so prvi, ki se silijo v ospredje za politične službe. Mislim pa, da bo delavci, ki so jim osebne ambicije več kot interes delavske mase...

Rekel je, da bi se ljudje čudili, če bi vedeli, kako se reakcija sila na "band wagon" ob emajsti uri, da bi prišla h koritu, kar bo pa on prepričan, kolikor bo v njegovi moči v časih razmerah.

Zadnjič sem pisal v Prosveti, kako me je gotova klika na "ranču" za hrbotom obsodila, da delujem za sebe, to je, da izrabljam gotovo organizacijo za svoje osebne ambicije. To seveda ni resnica, in oni to prav dobro vedo.

Vstopnice v predprodaji so po 50c in pri vratih 75c. Doblite jih pri članih in članicah kluba ter njihovih odsekih, pri tajniku kluba Petru Berniku in pri tajniku klubovega mladinskega odseka John Raku v uradu Proletarca. — P. O.

Listrica uredništva

B. S., Cleveland, O. — Članek priobčimo ob prvi priliki.

Račun razpečanih znamk J. S. Z.

Table with columns: Država in mesto, Redne, Društvene, Let. Mesetni, Konv. fond, J. S. Z., Skupaj. Lists contributions from various states like Illinois, Indiana, Kansas, Michigan, Ohio, Pennsylvania, Wisconsin, Wyoming, and Utah.

Imenik zastopnikov "Proletarca"

- Canada: East Windsor: George Matesich. California: Los Angeles: Frank Novak. Colorado: Crested Butte: Ant. Slobodnik. Illinois: Chicago: Frank Zaitz, Fr. Udovich. Indiana: Indianapolis: Jos. Golob. Kansas: Arma: Martin Gorenc. Michigan: Detroit: R. Potočnik. Minnesota: Duluth: John Kobi. Montana: Klein: A. Mikič. New Mexico: Raton: J. Kopriva. New York: Gowanda: James Dekteva. Ohio: Akron: John Slavovec. Pennsylvania: Acosta: Geo. Kristell. Wisconsin: Milwaukee: Jos. Rozic. Wyoming: Superior: Louis Tlaker.

REPORTS AND COMMENTS

Reports from Detroit

The date for our next sub-branch meeting of club No. 114 JSF has been changed from Friday February 6 to Saturday evening the 7th. This is due to the fact that the singing chorus Svoboda has rehearsals every Friday evening, and its members have no opportunity to attend our meetings.

Anyone wishing to join our branch under the age of 21 will pay \$1 per year as membership fee. Members out of work should report to the secretary and will receive exemption stamps.

The Variety Program recently held on the west Side for the benefit of the sub-branch was a great success. Never since the banquet during the JSF convention last May was the auditorium so packed with comrades and their friends.

Successful Performance in Girard, O.

The dramatic club of branch No. 11 JSF Bridgeport, O., has been very successful in reproducing the "Mutasti Muzikant" a one act comedy for the Girard branch of our Federation.

Cleveland Socialists to Hear Thomas

Norman Thomas will be the guest of the Cleveland Socialists and of the Cleveland chapter of the League for Industrial Democracy, on Tuesday, February 10, at a supper at the central building of the Y. M. C. A.

Two New Socialist Papers Start

Cleveland. — "The Ohio Socialist" has just made its appearance as the organ of the party in that state. It is an attractively printed four page paper that will appear monthly.

Our Activities in Detroit

On Saturday evening, February 7, the English speaking sub-branch of club 114 JSF of Detroit will hold its regular meeting at 116 E. Six Mile Rd. beginning at 7 P. M.

The Acrobat

Sergeant (drilling awkward squad): "Company! Attention, company, lift up your left leg and hold it straight out in front of you!"

Knjige

Knjigarna Proletarca ima v zalogi dela slovenskih pisateljev in drugih avtorjev v slovenskih prevodih. Cenik knjig izide v tem listu od časa do časa. Ako ga nimate pri rokah, nam sporočite.

Knjige Cankarjeve družbe se dobe v naši knjigarni štiri knjige \$1.10 s poštnino vred.

Ako še nimate Ameriškega družinskega koledarja letnik 1931, ne odlašajte z naročilom. — Stane vezan v platno \$1, za stari kraj \$1.12.

V knjigah je vse znanje svela

Naslov za naročila: PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Dr. Andrew Furlan ZOBOZDRAVNIK vokal Crawford and Ogden Ave. (Ogden Bank Bldg.) Uradne ure: Od 9. do 12. dop. od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer. Tel. Crawford 2893. Tel. na domu Rockwell 2816.

VINKO ARBANAS 1320 W. 18th St., Chicago, Ill. Telefon Canal 4340. SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA CVETLIC. Sveže cvetlice za ples, svadbe, pogrebe itd.

John Metelko, O. D. Preiščemo oči in določimo očala 6417 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

KEEP ON PRESSING YOUR DEMANDS

The insistent press reports of "increasing confidence" of business leaders in the near end of the industrial depression are more noisy than convincing. They remind one too much of a boy whistling in the dark.

Perhaps these reports are intended as a soothing pap for consumption by the unemployed. However, the facts are that as yet there is little substantial evidence of a real recovery from the depression. True, several automobile manufacturers have announced resumption of production.

But we cannot overlook the fact that the automobile market is pretty well "fed up". What little work can grow out of the automobile needs of our nation will be lapped up by unemployment like a few drops of blood by a pack of starving wolves.

The production of steel, one of our basic industries, showed a further decline for the month of December with but a comparatively small recovery thus far in the new year.

Nothing that has happened in the industrial field, so far in the new year, is a guarantee that the end of the industrial depression will be reached in the near future, all the noise of the boosters notwithstanding. We fervently hope there will be an upturn in the spring, but there should be no let-up in our efforts in behalf of a program and policy to meet the problems of unemployment. In fact, the need for such relief measures is growing more urgent day by day. And they will be needed after the depression ceases, too, for "prosperity" is never very prosperous under the competitive system.

—Milwaukee Leader.

TOO MANY GUNS IN HOMES

There are too many guns of various kinds in homes. There are too many murders which result from immediate access to a gun when someone is angry.

There are too many accidental deaths from discharge of weapons supposed to be empty.

There are too many children who play with guns, pretending to shoot someone, and suddenly discover they have done so.

But there are also too many children who commit murder. In one such case in 1930, a child only 6 years old, angry with his younger playmate, went into the house to get a gun, returned, and shot his companion dead. Young as he was, he knew what a gun was for. In six months of 1930 there were at least six grown people killed by children. The average age was 10 to 12 years. In all these cases the guns were within easy reach and so the impulse could be obeyed at once. Probably the children had seen the guns cleaned, or handled, or used in practice. However young as each child was, he knew that a gun was meant for killing somebody.

Humane educators condemn the use of toy guns and toy swords as early lessons in violence and a dangerous influence upon children in impressionable years. They object to teaching children of any age to think in terms of guns and killing even in play. Now they are deeply concerned about the increasing number of death shots in homes. There is no excuse for having one deadly weapon within reach of one child.—Alice Park.

REAWAKENING OF FARMERS

Reports have appeared in the press about a movement among farmers of certain mid-western States to restore to life the remains of the one time influential and effective Non-Partisan League. It is stated that in Oklahoma, Nebraska, Minnesota and North Dakota, there is a noticeable awakening of interest in the League's activity. May this prove to be true. The movement, if it again comes to life, ought to be able to learn from former experience and avoid the pitfalls that caused its wreck several years ago. Certainly the farmers have a genuine cause of fight for, and if they organize they can do things. It is not much to believe that the sad experience of the earlier days of the League movement has taught the intelligent farmers the uselessness of trying to operate through the framework of the old political parties. Independently organized for political and economic action and in co-operation with labor and other socially discontented groups who have been hit by the ineptitude of the dominant business order, the farmers may save themselves from total destruction. For nothing less than that is what they can expect under the dominant business order.—The Advance.

YOUTH AND OUR MOVEMENT

By Anna P. Krasna.

It is quite often that I hear some of the older folks sigh: There is no one to organize youth for anything sensible; it is only pleasure-mad and would not even try to think seriously.

Truly, the Youth is rather pleasure-bound, but only when it has means. And when a young person of today is without means, unable to find employment he or she is forced to think at least about how in the world will he manage to live. Conversing with young folks one soon finds out, too, that their minds are not continually on the dancing and sporting. Hard times are making many otherwise carefree folks to think.

Judging youth we must not forget for one minute that they are behaving the way they were taught to behave from childhood-up! When you wish to construct a fine structure you must build a good foundation for it, and to make youth what we think it should be, we must build a solid, lasting foundation on which the youth with our help shall build a better future to human beings.

Building such a foundation starts at home, of course. Forcing young people to believe and think the way you do is senseless, and a hundred per cent failure. There are better ways, easier ways, simpler ways to do things in a right way. Instead of letting others educate your children educate them yourself, for your own and the children's benefit. Instead of resigning to fate when you should show most courage and spirit to youth, fight against wrong with well functioning brains and thus arouse youth's admiration and a desire to follow.

If my mother and father had taught me to be free-minded, to do what is right because other human beings are also entitled to live on this earth, I would have no trouble at all in shaking off the shroud and one believes and scare-crows that were injected into my brains and forced upon my imagination by parents, teachers, and strict catechists of the Roman Catholic religion, but as I was told from the childhood up to fear God and bow my head to a whole flock of those who are supposed to be above us average folks, I had a mighty hard time in deciding whether I should start to think for myself or think the way others wanted me to think.

Our young people of today, too, who have to work hard to shake off all the bunk that has been worked into their young minds before they can intelligently think for themselves instead of for the parasites who are enjoying all the luxuries imaginable, just because the majority of people are ignorant as far as their rights as human beings are concerned.

To shake off this misery breeding ignorance we must start to work just where religion and capitalism had started: among our youngsters of all ages and from the cradle up.

Latrobe News

On Jan. 18 the Westmoreland County Socialists held their regular meeting at the Odd Fellows Hall on Obermar St., Greensburg, Pa. Comrade Anton Zornik Jr. presided. The attendance was satisfactory.

Arrangements have been made to have Dr. Van Essen of Pittsburgh, Pa., give a lecture about his trip to Vienna on a date which will be announced later in this paper. The "slides" he will show will verify the fact that the Socialists of Vienna have accomplished a great deal. Their accomplishments are an inspiration as well as an example to all Socialists.

On Feb. 22 there will be a conference of JSF clubs and lodges affiliated with its Educational Bureau at the Slovene Home on 57, and Butler Sts., Pittsburgh, Pa., beginning at 10 A. M. Now Young Yugoslavs, lets try to be there. It is very essential that we, the youth, whose hands the future lies, should get acquainted with the principles which the Socialist Party advocates.

Lets get together and see what steps can be undertaken to get the younger generation interested in our cause and to become active members of our Party. Everyone should plan to be at the conference.

Jane Fradel.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

The North side branch No. 20 JSF and YPSL of Chicago will give an "entertainment and dance" on Sunday February 15, at their quarters on 2250 Clybourn Ave. An enjoyable evening is assured by their committee. Admission ticket are 35c and can be procured at the office of Proletarec. The program begins at 7 P. M.

Don't fail to attend the Variety Program Sunday February 22, sponsored by the English sub-branch of club No. 1 JSF at the SNPJ Hall. See "Hans Von Smash", a one act comedy, also the name of a young Dutchman who has just recently arrived from his native country. He secures a position with Mr. Batch and has a wonderful time with Henry-Dasher and John Prettyman who call on the girls that evening. Of course, he takes them for tramps and while he doesn't understand what they mean, he chews the out of the house. Then there is Katie, the Irish servant, of whom he becomes fond, and she with her Irish temper slaps his face when he gets fresh. The dialects of Von Smash and Katie are a scream.

The first part of this program will consist of a number or two by singing chorus Sava, a duet, entertainers, several musical numbers, a recitation and speakers. Your afternoon will be well spent by attending this entertainment. Get your tickets in advance for the price of 50c from any member of the club or at the office of Proletarec. At the door the tickets will be 75c.

The Chicago sub-branch of Club No. 1 JSF will hold its next meeting Thur. eve. Feb. 12, in the east room of the SNPJ Hall. All members are requested to attend, also to invite their friends and have them become members of the club. We likewise invite members of Club No. 1 to attend our meetings, as with good teamwork and cooperation with both branches we will progress more rapidly in enlightening Youth of our principles and ideals. If there ever was time that Youth should know why they should organize themselves it is present. If ever, it is now time—rotten-ripe—to build a strong Socialist movement. Only thru organizing and by joining the Socialist movement will be change the system which breeds such chaos, economic, anarchy and depression as we are witnessing at present, and all of which are inherent in capitalism.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

Major General Butler attached to the U. S. Marines delivered an address recently in which he said some unkind words about Italy's (iron man) Mussolini. It seems that the Major quoted some parts of a report in which Mussolini's car was supposed to have run over a child and sped away without caring for the dead child. His "Iron Majesty" was bitterly offended by these remarks necessitating an official apology from the Secretary of State. In order to completely justify the apology the Major will be obliged to go thru court martial proceedings and a lot of probably unjust publicity. It is the first time anyone officially connected with the government of our country has dared to whisper against the regime of the blackshirts and its general. But it was "spiked" immediately. It is hoped that the Major will be able to prove everything he has said and let the people know the real truth of how Mussolini has been getting away with his unfair policies. There is not the slightest doubt but that terrorism reigns thruout Italy and the Major should be able to bring out evidence upon evidence. Reports have been received daily of what the blackshirts do to anyone not in complete accord with their policies. We Slovenes and Yugoslavs can point to one injustice after another; crime upon crime that has been committed in the name of the blackshirts. And our Yugoslav people have had to pay the penalty of all this. How many of our people have been thrown into jails and murdered and prosecuted by these demoralizing demons of the blackshirts we will never know. But we do know of hundreds of such cases.

It was not so long ago that several young Slovenes were executed by the dictation of this ruthless "iron hand" ruler, for frame ups. And in such a hurried manner. If the Major needs evidence let him look up the cases of the Yugoslavs. Yes, let him scare up Mussolini's greatest fear, the shadow of the great Socialist Mateotti who died at the hands of the blackshirts and by command of this rude "Iron Man". Why our government should lower itself to the depths that it has in this controversy one cannot understand unless it be that capitalism and its Italian twin have so commanded. One thing is certain, the world will learn a great deal of what has been going on under the pretentious mask of Fascism and its leader.

Another victory was recorded for the reorganized United Mine Workers when the Appellate court upheld the lower courts decision, imposing a fine upon John Lewis, the old guardian that let the United Mine Workers go to pieces. The court went further to define that the Illinois group have not formed a dual union but that they have only reorganized. That means that our boys haven't lost a court battle yet and are working favorably to reorganize the dead camps.

The schedule of dates for the SNPJ Hall stands as follows: Saturday Feb. 7, Nadas Mask dance. Saturday, Feb. 14, Pioneer Valentine Dance. Sunday Feb. 22, Socialist Club Variety Program. Saturday Feb. 28, Slavija's dance. Fill these dates and help these organizations prosper.

We have had a very enjoyable time at Savas Home Party last Saturday. Each of the members contributed various necessities. There was no admission charge. Games were played by the folks and the Savas responded with a few songs.

It took only three days to wind up the annual session of the Supreme Board of the SNPJ. Most of the board members departed for their homes Saturday night. Several of them attended Sava's Party.

"Gross negligence" is one way we might express ourselves on our Chicago police force. The grand jury has been investigating and they have dug up every conceivable abuse and misuse of power. Crimes committed within the past three years show that thousands upon thousands of dollars of hush money has been paid to the politicians and police and their superiors. We are also electioneering in Chicago and the workers will have another opportunity to pick one of the old guards back into the mayors chair, so that this rule of corruption will continue.

The Socialist party has nominated candidates in seven wards and the other municipal posts. If the workers want to change from the grafting vice selling politicians to the decent respectable and honest type the Socialist ticket is their only hope.

Americanism: Refusing to ride in a plane because some fliers get killed; driving at 60 miles per hour to buy hooch from an unknown bootlegger.

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

"Socialism Forward Drive"

With Norman Thomas head of a special finance committee, and Morris Hillquit, chairman of the N. E. C. finance committee accepting as chairman, Clarence Senior, secretary of the party announced that a national drive would be started on February 1st to raise \$50,000 for the year's of the national, state, and local organizations.

In naming it the "Socialism Forward Drive", Senior announced that in addition to raising the money so badly needed by all of the party divisions, he would strive to make the Drive an organizational organization in the unorganized areas, and to "pep up" the groups already in existence.

Unemployment Insurance Pressed in Pennsylvania

A bill proposing an Unemployment Insurance system and demanding an initial appropriation by the state of \$80,000,000 was the first move of Darlington Hoopes, who with Lilith Wilson was elected to represent the Socialists in the House. Hoopes and Wilson give Socialist opinion representation in the Pennsylvania Assembly for the first time in thirteen years.

Wisconsin Socialist Legislators Active

Senator Thomas Dunca was chosen chairman of the Joint Legislative Finance Committee and introduced bills urging the state legislature to memorialize Congress to exact legislation for the public ownership and operation of Muscle Shoals, to pass the proposed amendment to the United States constitution to seat Congress in the January following its election, and to establish international scholarship from the funds owed the United States on world war debts.

Senator Walter Polakowski introduced a bill for "stork insurance" for working women. Under it a woman employed under the workmen's compensation law would receive fourteen weeks vacation during the period of child birth with benefits not exceeding thirty percent of her regular salary or wage for that time.

Assemblyman John Ermenc introduced a resolution to open all the buildings on the State Fair Grounds in Milwaukee for the use of the unemployed.

The Wisconsin Federation of Labor has launched a fight for a legal eight-hour day and the Federation's bill has been introduced by Assemblyman George Hampel, Milwaukee Socialist.

Assemblyman Rubin introduced a bill providing a minimum wage of 60c an hour for state highway and bridge construction work with a working day not exceeding eight hours. He called attention to the fact that many highway contractors are working their men twelve hours a day and longer for as low as a dollar a day and board.

Rubin is introducing a bill also to abolish one man street cars in Wisconsin cities. The enactment of the bill would give employment to between five and six hundred railway workers in Milwaukee alone.

Assemblyman Edward H. Kiefer is the author of another bill, forcing employers to report all accidents to the Industrial Commission, including minor injuries, now often overlooked. Assemblyman Otto Kehrein has aimed a bill at high pressure salesmanship which induces conditional sales of motor trucks with promises of employment. If the employment does not materialize the Kehrein bill protects the buyer against losing his truck.

Young Socialists Attack Fish

Reading, Pa.—An attack upon the program that the Fish Committee presented to Congress has been sent to Longworth, speaker of the House, by Emanuel Switkes, National Secretary of the Young People's Socialist League, with headquarters in Reading, Pa.

After calling the Fish Committee a "junketing expedition" and attacking its conclusions and recommendations, Switkes says, "May we respectfully call your attention to the fact that your committee would have used better judgment had they reported that the cause for existing industrial unrest is that more than 8,000,000 American workers are unemployed and while this terrific unemployment condition exists there are more than 1,000,000 American children working in industry. That after "The war to end war" our national government is spending 83% of the federal budget to pay for past wars or in preparation for wars to come. That after fighting to wipe militarism off the face of the earth our government has increased its appropriations for military training in our high schools and colleges.

"May we further remind you that Russia under the Czars and that Germany under Bismarck established political police and that both found that they could not suppress 'dangerous' ideas."

California

William Busick writes from Fresno that locals have been formed at Orovi, Cutler and Fresno. The workers in the central district of California are responding more enthusiastically to the message of Socialism than they have for some years.

Illinois

Mrs. Paulina Milgrom, Socialist candidate for alderman in the fortieth ward, Chicago, is the first woman to have the distinction of running for this office in the history of the city. The Seventh Congressional District is expecting a great deal of support from party members in the district the are running no candidates.

Pennsylvania

Imperial is the latest town to join the ranks of those with a local organization of the party. Chas. Pogorelec, secretary of the Yugoslav federation, announces the forming of a new branch there, with eighteen charter members.

Behind every educational theory lies a political theory. There is a capitalist education as well as a labor education. There is also a capitalist view of what should constitute working class education.—Dan Griffiths.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7